

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3482, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Papenova naloga

Pismo, ki ga je pisal Adolf Hitler
tako prvi dan po dunajskem zločinu
svojemu dosedanemu podkancelarju v.
Papenu, je bilo senzacionalno presene-
čenje ne le za avstrijske vladne kroge,
marveč za ves politični svet. Nemški
voditelj je z enim mahom izvršil prelom
z dosedanjim zunanje-političnim prakso
napram Avstriji in je to takoj pokazal z
dejanjem. Kajti on ni samo določil Pa-
pena za dunajskega poslanika v pose-
ni misli in z nalogo, da spravi »že
dolgo skajleno razmerje z nemško-av-
strijsko državo v normalen in prijateljski
tirs, odstavil je tudi bivšega narod-
nosocialističnega inspektorja za Avstri-
jo Habichta in napravil konec Frauen-
feldovi kampanji po monakovskem ra-
diu.

Vidi se, da je bil vtič Dollfusovega
umora in njegovih internacijskih po-
sledic v Berlinu izredno globok. Po vsej
pravici. Inozemstvo je takoj po izvrše-
nem atentatu uprlo oči v Berlin in dalo
spoznati, da išče krivca v prvi vrsti
med onimi, ki so odgovorni za teroristi-
čno akcijo ključnega križa v Av-
striji, ki so jo organizirali in ji dajali
moralno zaslombo v tisku in diploma-
ciji, pa tudi dejansko pomoč s finančni-
mi sredstvi in vojnimi materialom. Po-
sledice tako rekoč soglasne obsodbe Ev-
rope bi utegnile postati nedogledne in
izolacijske Nemčije bi mogla dobiti obli-
ke, ki bi zanj ne bile znošljive, če se
ne bi odločila k radikalni spremembi
kurza. Saj se je že pripravljala kolektivni
diplomatski korak zapadnih vele-
sil.

Gotovo je hotel Adolf Hitler vzeti di-
plomatski ofenzivi veter iz jader, ko je
dal s presenetljivo naglico signal za po-
polno revizijo nemško-avstrijske politike.
Za najprimernejšega moža, ki bi bil
kos težavni situaciji, si je zamislil Pa-
pena, moža iz centurmskega katoliš-
kega tabora, o katerem je znano, da še
ni pretrgal svojih zvez z vplivnimi ka-
toliškimi čimtelji in more tudi v Avstri-
ji računati z njihovo podporo. Obenem
pa je bil Papen tisti, ki je utrl narod-
nemu socializmu v Nemčiji pot do obla-
sti, ki se je izkazal kot posrednik pri
sklepanju konkordata in je končno s
svojim nastopom v Marburgu vzbudil
tudi v inozemstvu simpatičen vtis. Ni
dvoma, da je bila za Hitlerja vabljiva
tudi prilika, da se izbeži predstavnika
konzervativne opozicije iz kabineta, to-
da glavni njegov motiv je bil vendar,
rešiti porazno situacijo, v katero je za-
bredla Nemčija s svojo katastrofno po-
litiko v Avstriji, s kolikor možno naj-
manjšimi žrtvami.

Prvi odmev Hitlerjevega pisma v Av-
striji je bil vsekador simpatičen, prišli
pa so takoj tudi pomisleki, pred vsem
v vladnih krogih. Postavilo se je namreč
vprašanje, kaj prav za prav hoče in na-
merava Adolf Hitler. Papena hoče po-
slati kot nositelja posebne misije, ne
kot običajnega diplomata, podrejenega
zunanjemu ministrstvu, nego kot neka-
kega osebnega zaupnika, ki bo odgovor-
en njemu samemu. Ali naj se ima usta-
noviti nekako Hitlerjevo namestništvo
v Avstriji in podrti tedaj njena ožja
pripadnost? In če je bila tu misel, da
pomenja nemška spravljalost samo
spremembo metod, ne pa bistva in cilja.
Teroristična akcija je bankrotirala in ni
samo kompromitirana v očeh inozem-
stva, marveč je z umorom avstrijskega
kancelarja zapravila tudi zadnje simpa-
tije ljudstva za nacionalsocialistično
ofenzivo. Z naskokom od spodaj nav-
zgor se vladna pozicija ne bo osvojila,
nemara se hoče sedaj poskusiti nasproti-
na pot in začeti s podminiranjem v vla-
di sami. Ustavitev sovraštva na nem-
ški strani je na mah postala sumljiva.

Pa tudi v inozemstvu so se pojavili
pomisleki. Pred vsem v Italiji, kateri
zblizanje Dunaja in Berlina ne more
konvenirati, dokler ni podana garanci-
ja, da se je Nemčija popolnoma in brez
pridržkov odrekla svojim aspiracijam
na priključitev Avstrije. Tudi v franco-
ski javnosti vidi način, kakor si je za-
mislil Hitler rešitev avstrijskega vpra-
šanja, nezaupanje. Opozarja se zlasti na
dejstvo, da Hitler ni samo službeni
predstavnik Nemčije, nego tudi vrhovni
šef nacionalsocialistične stranke. Ta
dualizem upravičuje vsekakor vpraša-
nje, v kateri lastnosti bo gospod Papen
nastopal kot neposredni zaupnik vodite-
lja. Papenova oseba in njegova politič-
na preteklost ne dajejo dovolj trdne
podlage za zaupanje, da se ne bo nade-
leževala z njegove strani politika anšlusa
in da se ne bodo poskušali uveljavljati
nedovoljni vplivi na notranje politične
razmere, s katerimi diplomatski za-
stopnik zunanje države ne sme imeti
nobenega opravka.

Splošno prevladuje v mednarodni jav-
nosti mišljenje, da pomeni akreditiranje
Papena kot poslanika na Dunaju nevar-
nost za avstrijsko samostojnost, vsled
česar bodo morale njene garantije do-
godke v Avstriji še bolj ostro nadzoro-
vati.

Dr. Schuschnigg novi kancelar

Dosedanji prosvetni minister dr. Schuschnigg je včeraj sestavil novo avstrijsko vlado, ki je bila že zaprisežena

Dunaj, 30. julija. d. Smoči je zvezni
predsednik Miklas imenoval doseda-
njega prosvetnega ministra Kurta
Schuschnigga za zveznega kancelarja
in odobril listo članov nove vlade, ki
mu jo je predložil. Nova vlada je se-
stavljena takole:

zvezni kancelar, minister za držav-
no obrambo, za prosveto in pravosod-
je: **dr. Kurt Schuschnigg**,

podkancelar in minister za javno
varnost: **Ernst Rüdiger Starhemberg**,
zunanje zadeve: **Egon Berger** - **Wal-**
denegg,

notranje zadeve: **major Emil Fey**,
finance: **dr. Karel Buresch**,
trgovina in promet: **Fritz Stockin-**
ger,

socialno skrbstvo: **Odo Neudstädter** -
Stürmer,
kmetijstvo in gozdarstvo: **Josip**
Reither, doslej deželni glavar na Sp.
Avstrijskem in gospodarski svetnik.

Zveznemu kancelarju so dodeljeni
kot državni tajnik v vojnem minist-
stvu general - **major Vilhelm Zehner**,
kot državni tajnik v prosvetnem mini-
strstvu sekcijski šef **dr. Hans Pernter**,
kot državni tajnik v prosvetnem resor-
su dosedanjí državni tajnik **Karl Kar-**
winsky.

Podkancelarju bo za zadeve varno-
sti dodeljen državni tajnik, ki bo v
kratkem imenovan. Ministru za kmetij-
stvo in gozdarstvo bo dodeljen kot
državni tajnik dosedanjí državni tajnik
Ulrich Ilg. Ministru za socialno skrb-
stvo bo za zadeve delavske zaščite do-
delen državni tajnik iz vrst delavstva.

Že obstoječi ministrski odbor za iz-
redne varnostne ukrepe bo obstojal še
nadalje. Predsedstvo v tem odboru

ima podkancelar Starhemberg, njegov
namestnik pa je minister Fey.

Za kratko predhodno dobo je zvezni
predsednik poveril ministru Bergerju
nadaljnje vodstvo poslov pravosodnega
ministrstva, dosedanjemu državnemu
tajniku za pravosodje Karwinskemu pa
nadaljnje vodstvo poslov državnega
tajnika za varnost.

Razen tega bo dosedanjí državni taj-
nik inž. Tauschitz za kratko predhodno
dobo še nadalje opravljal posle držav-
nega tajnika za zunanje zadeve.

Miklasov nagovor na člane nove vlade

Kmalu po polnoči je predsednik drž-
ave Miklas sprejel novega zveznega
kancelarja Schuschnigga in ostale mi-
nistre k zaprežbi. Pri tej priliki je imel
predsednik Miklas na člane nove vlade
kratek nagovor. Danes sprejemate, je
dejal med drugim, veliko zapuščeno po-
litično dediščino pokojnega kancelarja
Dollfussa. Nadaljujte častno njegovo
delo v duhu njegovih stremeljenj. Po-
zdravljam vas v vaših novih funkcijah
in vas prosim, da greste vestno in res-
no na delo. Predvsem vas prosim, da
delate v slogi in enodušno za domovi-
no, da dosežete stabilizacijo razmer, ki
je Avstriji tako na političnem kakor
na gospodarskem polju toliko potreb-
na.

Reforma policije

Po Miklasovem govoru so kancelar
Schuschnigg in člani njegove vlade ter
državni tajniki prisegli na ustavo.

Kakor se doznava, namerava vlada
izvesti korenito reformo policije, da jo
očisti vseh sumljivih elementov. Smoči
je bila policija v pripravljenosti ne sa-
mo zato, da zaščiti novo vlado, tem-

več tudi zato, ker so odkrili narodno-
socialistično okrožnico, ki poziva nar-
odne socialiste, naj bodo pripravljeni.

Imenovanje Schuschnigga, intimnega
sodelavca pokojnega Dollfussa, sma-
trajo kot najboljšo poročilo, da se bo
boj za ohranitev avstrijske neodvisno-
sti, ki ga je pokojni kancelar tako po-
gumno bojeval, enako odločno nadalje-
val. V političnih krogih naglašajo, da je
Schuschnigg na večer po atentatu, ko
mu je predsednik Miklas poveril začas-
no vodstvo kancelarstva, pokazal veliko
energijo, hladnokrvnost in odloč-
nost. Novi kancelar je sicer v vseh
ozirih pravi naslednik dr. Dollfussa,
vendar po vsej priliki ne bo tako oso-
vražen pri socialistih kakor njegov
prednik.

Prva seja nove vlade

Zvečer se je nova vlada dr. Schuschnigga sestala k prvi seji. Kakor zatrju-
jejo, je ministrski svet razpravljal o iz-
javi, ki bo v obliki poziva objavljena
vsemu prebivalstvu. Razen tega se je
bavil tudi z vprašanjem agrementa za
novega nemškega poslanika Papena na
Dunaju. Ali so bili danes sprejeti tudi
končni sklepi glede izpolnitve nove
vlade, še ni znano.

Heimwehr

nezadovoljna

Dunaj, 30. julija. r. Včeraj ves dan in
vse do polnoči je trajala konferenca čla-
nov vlade, na kateri so razpravljali o na-
sledniku dr. Dollfussa. Uradni komuni-
ke sicer pravi, da je knez Starhemberg na kon-
ferenci izjavil, da ne more sprejeti ponu-
dene mu časti zveznega kancelarja in da
so se nato vsi člani vlade zedinili na dr.
Schuschnigga.

V političnih krogih pa se je izvedelo, da
se je vršila huda borba za mesto kancelarja.

ki ima po novi avstrijski ustavi diktator-
sko moč in je prav za prav gospodar
države. Heimwehrovci so hoteli na vsak
način izsiliti, da bi postal kancelar njihov
voditelj Starhemberg, podkancelar pa ma-
jor Fey, tako da bi bila vsa vlada v rokah
Heimwehra. Ko pa se je popoldne videlo,
da v tem ne bodo uspeli, so bili takoj ala-
mirani vsi oddelki Heimwehra na Dunaju,
obenem pa je bila alarmirana tudi vojska,
ki je nemudoma zastražila vsa javna po-
slopja, zasedla križišča s strojnimi in za-
varovala vse notranje mesto z bodečo žico,
da bi preprečila eventualno nakano Heim-
wehrovcev. Na Dunaju je vladalo tako
razburjenje, da so naposled proslili za in-
tervencijo predsednika republike.

Sele na njegovo intervencijo so zastop-
niki Heimwehra v vladi popustili in pri-
stali na imenovanje Schuschnigga, toda
pod pogojem, da je to le začasna in pre-
hodna vlada.

Schuschnigga smatrajo za velikega pri-
jatelja Habsburžanov, na drugi strani pa
sodijo, da bo skušal izigrati Heimwehr s
tem, da bo sklenil sporazum s socialisti
demokrati. Schuschnigg se je pri februar-
ski revoluciji ponašal zelo korektno in ni
slijo zato, da mu bo sporazum s socialisti
demokrati uspel. Baje namerava celo
enega njihovih predstavnikov imenovati za
državnega podtajnika v ministrstvu za so-
cialno skrbstvo. V krogih Heimwehrovcev
vlada zaradi tega veliko nezadovoljstvo in
vidijo zlasti v tem, da je dobil Fey docela
podrejeno vlogo s skrajno omejenim de-
lokrugom, hudo zapostavljanje.

Rim in Budimpešta zadovoljna

Rim, 30. julija. v. Imenovanje vlade
Schuschnigga in Starhemberga so v Italiji
sprejeli vseskozi ugodno. V italijanskih po-
litičnih krogih so prepričani, da bodo ti
bivši sodelavci pokojnega kancelarja Doll-
fussa nadaljevali njegovo politiko za ohr-
anitev neodvisnosti Avstrije.

Budimpešta, 30. julija. wk. V madžarskih
političnih krogih so sprejeli vest o imeno-
vanju dr. Schuschnigga za zveznega kan-
celarja s splošnimi simpatijami in sicer
tembolj, ker je znan kot odkritosrčen pri-
jatelj madžarskega naroda. V političnih
krogih upajo, da se bo prizadevanju nove
vlade posrečilo v kratkem napraviti po vsej
državi mir in red ter spravi razvoj do-
godkov v normalen tek. Prepričani so, da
bo novi kancelar nadaljeval politiko svo-
ga prednika in da bo storil vse za čim-
večjo poglobitev prijateljstva med Avstri-
jo in Madžarsko ter Italijo.

Pred demaršo v Berlinu

Poslaniki Anglije, Francije in Italije bodo zahtevali v Berlinu, naj se Nemčija odreče podpiranju avstrijskih narodnih socialistov

London, 30. julija. AA. »Morning-
post« pravi, da je v najkrajšem času
pričakovati skupne demarše britanskega,
francoskega in italijanskega posla-
nika v Berlinu. Poslaniki bodo prosili
nemško vlado za izjavo, da se ne bo
več vmešavala v avstrijske notranje
zadeve. Svojo zahtevo bodo podprli s
konkretnimi dejstvi, dognanji pri po-
slednjih dogodkih v Avstriji in zahte-
vali:

1. Razpustitev tako imenovane av-
strijske legije.
2. Neodumno desavuiranje avstrijskih
narodnih socialistov in obsodbo
njihovega početja.

3. Izjavo, da se ukine pošiljanje oro-
žja, streliva, razstreliv, denarja in pro-
pagandnega materiala avstrij. narod-
nim socialistom.

List pravi naposled, da bodo v na-
sprotnju z nekaterimi glasovi te zahteve
sestavljene v prijateljski obliki in brez
posebnih pogojev glede roka ali obli-
ke dogovora.

Rim, 30. julija. g. Razpoloženje v Italiji
po krvavih dogodkih na Dunaju je v sploš-

nem tako, da se pojavlja zahteva, naj se
Italija obrne od Nemčije. Politični krogi
poudarjajo, da je Avstrija postala grob
italijansko-nemškega prijateljstva. Krivda
za to pa ne zadene Italije, temveč vodilne
državnike v Berlinu, ki so si izbrali Av-
strijo kot ozemlje, ki se bo dalo lahko za-
vzeti. Današnja »Stampa« zaključuje svoj
uvodnik:

Nemčija lahko uveljavlja, če hoče, svoje
zahteve proti vzhodu, proti severu ali za
kolonije, toda nikakor ne more uveljaviti
zahtevo po Avstriji niti iz vojne niti iz mi-
ru. Avstrija je neodvisna država in mora
ostati neodvisna.

Tem izjavam pristavlja »Popolo d'Ita-
lia« se ugotovitev, da je ogražanje Avstri-
je skrajno nepolitično, ker izjiva univer-
zalno protigermansko solidarnost, dočim
se bliža narodno-socialistični napuh v pa-
radnem koraku svetovnemu sovraštvu. Na-
rodni socializem je uporabil zločin kot po-
litično orodje pri uničevanju in moritvah.

Zgodovina je že izrekla svojo sodbo, pi-
še »Corriere della Sera«, ki ostro obsoja
Nemčijo narodno-socialističnega žurnaliz-
ma. »Stampa« poudarja, da bo Italija se-
daj tudi skupno z ostalimi velisilami skre-
la za to, da bo zajamčena neodvisnost Av-
strije.

Dollfussov morilec pred sodiščem

Dunaj, 30. julija. g. Ob 5. popoldne se je
zabala pred vojaškim sodiščem pod pre-
sedstvom generalmajorja Alberta Oberwe-
gerja razprava proti prvima dvema upornik-
oma in morilecema zveznega kancelarja dr.
Dollfussa trgovskemu nameščencu Otonu
Planetti in elektrotehniku Holzweberju.
Prvi je obtožen umora in veleizdaje. Holz-
weber pa veleizdaje. Oba obtoženca so pri-
vedli v dvorano nekaj minut po pričetku
razprave. Oba sta se skušala kazati mirna
in sta dajala s pomirjenim glasom odgo-
vora na predsedniškova vprašanja o osebnih
podatkih. Po zabeleženju osebnih podat-
kov je bila prečтана obtožnica, ki slika zna-
ne dogodke dne 25. julija in se konča s po-
zivom, naj bi sodišče oba obtoženca kazno-
valo po zakonu.

Državni pravdnik dr. Tuppy je v svoji
izjavljanih ugotovit med drugim, da je po-
kojni kancelar kljub hudim ranam živel še
nekaj ur in bil deloma tudi še pri zavesti,
da bi približno 20 minut ni nihče obve-
stal. Na njegovem truplu so ugotovili dve
rani po strelu. Sodni zdravnik prof. Werk-
gartner je ugotovil, da je ena izmed kro-
velj vdira na levi strani na vratu, prebila
hrbtenico, šla skozi telo in obšla pod
levo pazduho. Tudi druga krogla je
zabala kancelarja na vratu levo blizu prve
in obšla. Nobeden izmed strelcev ni bil

neposredno smrten in je smrt nastopila za-
radi izkrvavitve. Po raznih okoliščinah so
more sklepati, da je smrtonosna strela
oddal obtoženi Planetta.

Planetta se zagovarja, da ni nameraval
zadeti kancelarja ali ga celo umoriti, in si-
cer tem manj, ker je bilo izdano geslo, da
se ne sme vršiti nobeno nasilje ali strelja-
nje razen v najnujnejšem silobranu. Ni iz-
ključeno, da je zvezni kancelar z nenadno
kretno sam sprožil strel proti sebi. Držav-
ni pravdnik je ostro nasprotiral proti tej
trditvi, zagovornik dr. Führer je prosil za
trihčeturni odmor, da bi se mogel pove-
tovati z obtožencem. Sodišče je prošnjí ugo-
dilo. Okoli 18.15 se je sodni dvor zopet o-
stet, toda zagovornik je prosil za ponovno
prekinitev, ki mu je bila zopet dovoljena.
Razprava je bila tako prekinjena ob 19.30.
V tem času je imel dr. Führer z obema ob-
tožencema razgovor v zaprti sobi. Ob 19.30
se je razprava nadaljevala. Menijo, da bo
zaključena še noči.

Zadušnica za Dollfussa

Dunaj, 30. julija. wk. Dopoldne je bila
v cerkvi sv. Stefana oficialna zadušnica za
pokojnega kancelarja dr. Dollfussa. Slovesni
rekvijem je opravil nadškof kardinal
Innitzer.

Beograd, 30. julija. p. V katoliški cerkvi
se je vršila zadušnica za pokojnim avstrijs-
kim kancelarjem dr. Dollfussom. Zaduš-
nici je prisostvoval kot zastopnik kralja
polkovnik Dušan Stojanović, vlado pa je
zastopal zunanji minister Jevtić z višjimi
uradniki zunanjega ministrstva. Navzoči so
bili tudi zastopniki diplomatskega zbora,
med njimi tudi nemški poslanik Herren.

Vatikan, 30. julija. AA. Sv. stolica je do-
volila, da se pokopje trunlo pokojnega
kancelarja Dollfussa v votivni cerkvi zra-
ven msgr. Seipla.

Papenova misija

Deljena mnenja o Papenovem imenovanju — Režimski krogi smatrajo njegove diplomatske sposobnosti za bolj nevarne kot pa hitlerjevski teror

Dunaj, 30. julija. r. V prihodnjih dneh
pričakujejo na Dunaju prihod novega nem-
škega poslanika Papena. Njegov prihod na
to važno mesto pomeni ne samo v zunanje-
političnem, marveč tudi v notranjepolitič-
nem pogledu dogodek, ki vzbuja pozor-
nost vseh političnih in diplomatskih kro-
gov tako na Dunaju kakor v inozemstvu.
Gotovo je v Nemčiji malo ljudi, ki bi jih
sprejeli na Dunaju s tako mešanimi in
deljenimi občutki, kakor sprejemajo biv-
šega nemškega podkancelarja Papena. Na
Dunaju namreč še niso pozabili, da so
hitlerjevski listi v času, ko se je smatralo
»izenačenje« Avstrije z Nemčijo že za go-
tovo dejstvo, objavili vest, da so našli na
Papenovi pisalni mizi v Berlinu pisma av-
strijskih politikov, med njimi tudi pisma
novega imenovanega avstrijskega kancelarja
dr. Schuschnigga in majorja Feyja. Te vesti
so tedaj v Avstriji prav med demantirali
in večina Dunajčanov se zato še danes ni
mogla otresti vtisa, da je Papen zares z
uspehom vzpostavljaj zveze z avstrijskimi
politikmi.

V taboru, ki gleda Papenovo imenovanje
za poslanika na Dunaju najbolj postrani,
so združene politično docela nasprotujoče
s' struje. Odločni nasprotniki Papena so
predvsem avstrijski hitlerjevci, ki vidijo
deljenimi občutki, kakor sprejemajo biv-
šega nemškega podkancelarja Papena. Ni
nikdar prenehal tajno rovariti proti
sedanjemu režimu v Nemčiji in ki za svo-
je politične cilje izkorišča zlasti svoje ka-
toliške prijatelje, katerih v Avstriji ni ma-
lo. Četudi je politična moč narodnih so-
cialistov v Avstriji sedaj zelo omejena in
so potisnjeni v ozadje, pa vendar le pre-
stavlja jo še veliko moč, s katero se mora
računati.

Kljub hudim udarcem, ki jih je zadel
Dollfussov avtoritativni režim njihovi
stranki, pristaji socialno - demokratske
stranke ne morejo simpatizirati z Nemčijo,
kjer je hitlerizem še večje zlo. Zaradi te-
ga gotovo ne bodo izpremenili svojega
skrajno odklonilnega stališča proti Papenu,
zavedajoč se, da je njegova diplomatska
uglednost bolj sposobna, kakor pa ogab-
no teroristično nasilje, pridobiti znaten
del avstrijskega prebivalstva za združitev
z Nemci odstranjen, bilo to v katerikoli
obliki in v kakršnihkoli razmerah. Proti
novemu nemškemu poslaniku pa so tudi
vsi heimwehrovci ter vsi oni, ki brezpogoj-
no sprejemajo Dollfussov testament: neod-
visna Avstrija.

Kakor se že samo iz tega vidi, je po-
stala notranjepolitična situacija v Avstriji
sedaj še mnogo bolj komplicirana, kakor je
bila poprej. Tu se sedaj prepletajo in kri-
bilo razne osebnosti in idejne struje in bo
baš pod sedanjim avtoritativnim režimom
težko najti pot, ki bi mogla vse te struje
združiti in jih držati v ravnotežju. Evro-
pske javnosti nikakor ne sme uspravati na-
da, da bo Avstrija sedaj prenehala po-
vzročati neprijetnosti. Velešile, posebno pa
še sosedje Avstrije bodo morali biti še na-
dalje hudno na straži, kajti zd se, da po-
meni Papen na Dunaju mnogo prej ne-
varnost kakor na jamstvo miru.

Kdo bo Papenov naslednik

Berlin, 30. julija. d. V političnih krogih
mnogo razpravljajo o vprašanju, kdo bo
Papenov naslednik na podkancelarskem

mestu. Odločitve o tem še ni. V narodno-
socialističnih krogih govore, da še ni po-
polnoma gotovo, ali bo mesto podkan-
celarja, ki je tvorba Hitlerjevega kabineta,
zopet zasedeno. Če bo na novo zasedeno,
prihaja kot prvi kandidat v poštev pruski
ministrski predsednik Göring, ki ga sma-
trajo tudi za najresnejšega kandidata. Ono-
mogočena bi bila te kandidatura samo s
tem, če bi se čutil Hitler zaradi precejšnjih
sporov, ki obstojajo med Göringom in
Starhembergom, prisiljen imenovati kakega ne-
traloa v stranki, n. pr. svojega namestnika
Hessa.

Oficiozna izjava

Dunaj, 30. julija. AA. Glavni komisar
za propagando Adam je podal izjavo, v ka-
teri pravi med drugim:

Narodno - socialistični krogi pripisujejo
pretiran pomen imenovanju Papena za
nemškega poslanika na Dunaju. Pri tem
podcenjujejo pomen javnega mnenja v
Evropi. Če si nemški listi obetajo od ime-
novanja Papena preobrat v Avstriji, se
motijo, saj se je Nemčija že poldrugo le-
to vmešavala v avstrijske zadeve. Sprito
takšnega položaja ne pomeni mnogo izpre-
memba nemškega poslanika na Dunaju,
saj se je že večkrat zgodilo, da se Nemčija
ni držala svojih izjav. Napetost bi po-
nehala le tedaj, če bi ne Nemčija v raz-
merju do Avstrije ravnala po načelih, ki
morajo veljati v mednarodnih odnosih.

Žrtve

bojev na Koroškem

Dunaj, 30. julija. w. Kakor poroča »Nenes
Wiener Tagblatt« iz Celovca, so zahtevali
vednevrni boji na Koroškem mnogostevne
žrtve. Med eksekutivnimi organi in pro-
stovoljnimi četami so padli en častnik, 10
alpskih lovcev, dva orožnika, 12 heimweh-
rovcev in 4 člani Ostmärkische Sturm-
scharen, ranjenih pa 10 alpskih lovcev, 45
heimwehrovcev, 3 orožniki in 3 člani Ost-
märkische Sturmscharen. Število žrtve
med uporniki sicer ni znano, vsekakor pa
je znatno.

Beograd, 30. julija. AA. Danes ob 16. se
je prdalo našim oblastem na višinah okoli
Dravograda približno 300 hitlerjevcev, ob-
oroženih s 6 strojnicami. Prišli so na 17
avtomobilih, med njimi na osem avto-
busih. Sedaj se nahajajo v Dravogradu,
kjer jih popisujejo.

Maribor, 30. julija. r. Ker se je ob 16.
popoldne pri Libelčici predalo našim obla-
stem okoli 300 narodno-socialističnih vsta-
šev, so odpotali iz Maribora v Dravograd

Poslanik dr. Rintelen duhovni vodja revolucije

Baje je že priznal svojo krivdo — Pripravljali je strmoglavljenje Dollfussovega režima in koalicijo s Hitlerjevci

Dunaj, 20. julija r. Danes so bivšega poslanika v Rimu dr. Rintelena, ki v nasprotju s prvotnimi vestmi ni umrl, prepeljali iz bolnišnice, kjer so ga operirali, v jetniško bolnišnico. Tu ga strogo stražijo in sta ob njegovi postelji stalno dva policijska detektivna, ki imata zlasti nalogo paziti, da ne bi Rintelen ponovno poizkušal izvršiti samomora.

Snoči so dr. Rintelena prvič zaslišali. Službeno o tem dosedaj ni bilo še nič objavljeno, vendar zatrjujejo v vladnih krogih, da je sedaj tudi sam priznal, da je aktivno sodeloval pri pripravi za Hitlerjev prevarat. Iz vsega, kar je izpovedal, se po mnenju vladnih krogov vidi, da je njegova skrivda na poslednjih dogodkih v Avstriji in na umoru kancelarja dr. Dollfusa mnogo večja, kakor pa so sprva mislili.

Preiskovalne oblasti polagajo na izpovedi dr. Rintelena posebno važnost ter pričakujejo, da bo on kot eden izmed duhovnih voditeljev južne revolucije največ izpovedal, kar bo moglo razčistiti ozadje teh dogodkov. V vladnih krogih pričakujejo, da bo dr. Rintelen pri tem obožlil tudi nemške narodne socialiste, zlasti Habichta in Frauenfelda, s čimer bi bila dokazana zveza Nemčije z dogodki v Avstriji.

Današnji »Wiener Tageblatt« poroča, da se je tudi v Rimu izvršila stroga preiskava o delovanju dr. Rintelena. Pri tem so ugotovili, da je šel dr. Rintelen celo tako daleč, da je Mussoliniju predložil načrt za reforme v Avstriji, po katerih bi se zagotovila koalicija z narodnimi socialisti pod njegovim vodstvom. Mussolini pa je te načrte odklonil in se izrekel za politiko dr. Dollfusa. Dr. Rintelen je iz Rima vzdrazil stalne zveze s Frauenfeldom in drugimi voditelji narodnih socialistov v Nemčiji. Dosedanja preiskava je ugotovila, da je že dolgo pripravljali prevarat, ki bi se imel izvršiti pretekli teden.

Osumljeni pa bodo tudi mnogi njegovi prijatelji in sodružniki. Posebno hudo breme bivšega ministra znanega voditelja Landbunda inž. Winklerja, ki se je prav tako v prevarnih dneh mudil na Dunaju ter imel konference v Rintelenom, a je sedaj neznanom izginil. Po eni verziji ki se je danes razširila na Dunaju, je izvršil nekje na Koroskem samomor, po drugi pa je baje pobegnil preko meje.

V zvezi s preiskavo zoper Rintelena je bilo aretiranih tudi mnogo višjih uradnikov, zlasti pri policiji, ki so osumljeni, da so podpirali načrte dr. Rintelena. Med njimi je tudi bivši dunajski policijski direktor dr. Brandl. Snoči je izvršil samomor inspektor dunajske policije Johann Doppler. Med zasliševanjem v neki sobi policijske direkcije je skočil skozi okno na ulico in obležal z razbito glavo. Doppler je bil osumljen, da je bil v zvezi z Rintelenom in da je podpiral njegovo akcijo. V času, ko so uporniki napadli kancelarsko palačo, je imel baš on službo v kancelarski palači. Posamezni policijski stražniki so se hoteli oporekati upre, on pa jim je to zabranil, in se dal mirno aretirati od

upornikov in zapreti v neko sobo. Splošno sumijo, da je bila to dogovorjena igra in da je tical Doppler pod enim klobočkom z uporniki.

Aretacije intelektualnih voditeljev prevrata

Dunaj, 30. julija. d. Policija je pri svojih poizvedbah za razčiščenje prevratnega poizkusa izvršila mnogoštevilne aretacije. Predvsem gre za to, da ne izsledi samo neposrednih krivcev, ki so bili udeleženi pri pripravi za prevarat, ampak tudi intelektualne voditelje prevrata. Mnogo ljudi je policija samo zaslišala, mnogo pa jih je pridržala v zaporih, da ugotovi njihovo udeležbo pri prevratu. Med aretiranci je mnogo uglednih in vplivnih osebnosti, med drugimi generalni direktor družbe Alpine-Montana dr. Apold, generalni direktor »Geshe« dr. Neubacher, vseučiliški profesor dr. Hugelmann, državni pravnik dr. Ettingshausen, policijski direktor dvornih svetnikov Steinhausl, višji komisar dr. Gotsmann, iz Rintelenove okolice general Wagner ter dvorna svetnika Böhm in Perl, glavni urednik lista »Wiener Neueste Nachrichten« Pedwaidic, politični urednik istega lista ter bivši dopisnik berlinske »Germanie« Riedl ter izdajatelj lista »Wiener Neueste Nachrichten« Bauer. Med aretiranci je tudi bivši šef vojaške pisarne nadvojvode Franca Ferdinanda, podmaršal dr. Bardolfi, ki je eden izmed vodilnih funkcionarjev avstrijsko - nemške ljudske zveze in ki je bil do ločen v primeru zmage prevratnikov za vojnega ministra.

Iz Kitzerele na Tirolskem poročajo, da je policija v zvezi z atentatom na dr. Dollfusa aretirala nad 100 narodnih socialistov in zaplenila v hiši župana Reischla velike zaloge razstreliva. Reischl je z dvema bratoma pobegnil, četrtega pa so aretirali.

Dva transporta avstrijskih beguncev

Zagreb, 30. julija n. Davi ob 8. je prišel semkaj prvi transport iz Avstrije pobeglih narodnih socialistov, ki so jih na meji aretirali in odvedli najprej v Varaždin. V tem transportu je bilo 308 avstrijskih upornikov. Deloma so v civilu, po večini pa v Hitlerjevskih uniformah. Vsi so zelo potrti zaradi svojega neuspeha in izražajo upanje, da jim bo amnestija skoro omogočila povratek v domovino. Če se to ne bo zgodilo, bodo skušali priti v Nemčijo. Iz Zagreba so jih poslali v Bjelovar, kjer so namešteni začasno v tamonjski šoli. Popoldne je prišel drugi transport v katerem je bilo okrog 200 avstrijskih beguncev. Ta transport je odšel v Slavonsko Počev, kjer bodo ostali do nadaljnje odredbe naših oblasti.

Kolonialni sporazum?

Težnje Nemčije po vrnitvi kolonij — Pogajanja Italije s Francijo in Anglijo za razširjenje njene kolonialne posesti v vzhodnem delu severne Afrike

Kolonialni problemi so bili nekdanj velika zadeva, takorekto stanovitven vir sporazumov in razprtij med evropskimi državami. Zdaaj tu, zdaj na drugem kontinentu, so se križali interesi evropskih sil in več kot enkrat pretli, da se razrešijo v krvavem spopadu. Se poprej, v minulih stoletjih, pa so se za kolonije vršile silne borbe, dolgotrajne vojne, tekome katerih so prekomorske dežele prehajale iz rok v roke.

Dandanes se o kolonialnih sporih malo čuje. Svet je takorekto razdeljen in ni skoro več kjer bi bilo kaj vzeti ali kjer bi bilo povoda za prepire in spore. Velike sile imajo svoje zagotovljeno posest v izvenevropskih področjih med njimi tudi nekatere manjše države, ki imajo morda kolonij čez lastno potrebo.

Ali vendar je še nemogoče govoriti, da bi bila zadeva glede kolonij zadovoljivo urejena. Pri tem ne mislimo sprožiti one sicer interesantne in moralno gotovo povsem upravičene diskusije, ali je kolonialna podrejenost nekih ljudi pod evropske gospodovalce sploh še v skladu s sodobnimi nauki o dostojanstvu človeka, marveč naj opozorimo na nekatere praktične strani, ki postajajo aktualne odnoso prav za prav svoje aktualnosti niso izgubile v vsem novem času.

V zadnjem času so se znova pojavile vesti o nemških zahtevah po vrnitvi kolonij. Da nima Hitlerjevski režim toliko drugih težav in želja, nedvomno bi bil že davno sprožil tudi ta problem, če se sme sploh zadevi pripisovati značaj problematičnosti. Ali to je fatalno pri povojni nemški politiki, da se ne sme z jasnim izrazom posvetiti oni svoji želji, ter jo postaviti na nivo zahteve, ki je njena najosnovnejša težnja. To je ožir na Veliko Britanijo, ki se je povojni Berlin nikakor ne upa dražiti in izživati s svojimi kolonialnimi revindikacijami. Saj moramo pristaviti, da je ta ožir naravnost škoda za celotno evropsko politiko, zakaj brez njega bi imela Anglija dovolj prilike spoznati prave nemške revizionistične težnje in ne bi kazala razpoloženja za favoriziranje nemških stremeljenj, kadar gredo na račun — drugih. Angleski politiki, ki se je po vojni zopet vrnila k svoji tradicionalni tezi o splendidi isolation, bi tako revindikacija glede kolonij samo koristila, ker bi jo potisnila na isto osnovo, na kateri so bili nemški sosejda vsa povojna leta. Pri tem se niti ne bi mogli zgražati nad takimi zahtevami, zakaj tamkaj gre res samo za to, kdo bo vladal prekomorskimi deželami in jih sponosarstvo izkoriščal, ko sta tuja obadva Ali Nemčija je dejansko slaba; svet zdaj čuti, da je na znotraj razdeljena in podoba je, da bo v bodočnosti še bolj. Obdana je s svetom, ki jo pozna in je boljši ter spretnjši v politiki od nje; zato tudi v vnanji politiki ne bo mogla gospodovati.

Zategadelj more biti Albion še precej časa brez skrbi; kolonialni problemi se preden ne bodo postavljali, posebno pa ne z onim kategorističnim imperativom, ki zahteva rešitve.

Drugačnja je stvar v Italiji, ki je druga veselisa, ki je ostala v kolonialnem pogledu nesaturirana, dasi je bila v svetovni vojni v stranki zmagovalcev. Glede Italije velja isto kot glede Nemčije; prišla je prepozno; njeno nacionalno udejnjenje se je izvršilo šele, ko je bil svet že razdeljen. Tudi Rim se je moral zadovoljiti z odpadki. Dobil je kot kolonije samo zemlje, za katere se drugi niso potegovali, ter so pralabe. In to bomo kolonialna posest razširili, to je poglavitna povojna briga Italije.

Pred nedavnim je Mussolini govoril o italijanskih ekspanzivnih potrebah ter s tem razburil Turčijo. Je ponovno poprej je govoril v velikih besedah, govoril v tiradah o potrebi po veliki kolonialni bodočnosti tretjega Rima. Toda vse to so ostale besede. Tudi fašistična Italija se je morala zadovoljiti s tem, da je »pacificirala« bedne arabske rodove po saharskih oazah ter moledovala pri kolonialnih silah, ki mejijo na njeno kolonialno posest, da bi ji dovoili popraviti meje. Pod popravno mejo razumevajo v Rimu vključitev onih oaz, ki bi iz Libije trgujočim omogočile prehod v trgovski del Afrike, v sudanske predele, kjer se šele prične zemlja, na kateri se da kaj poštenega pridelati.

Ali, ako je hotel priti do tega sicer precej skromnega cilja, je moral tretji Rim nastopiti povsem realno po pogajanja z velikimi srečnejšimi tekmeči. Prav najnovjše vesti vedno povedati ne-le o takih pogajanjih marveč tudi že o uspehih, doseženih na njih. V ozračju so pogajanja mednarodne prirode. To pot gre konkretno za vzhodni pakt, pa morda tudi že za sredozemski pakt. Po svoji stari tradiciji stremi tretji Rim po tem, da zraven kaj zasluži. Zakaj njemu se kljub pompi in velikim besedam, kljub vsemu sijajnejšemu videzu malokdaj nasmehejo uspehi. Toda, odkar se je pokazalo, da je Hitlerjev dovolj neupreden, se množijo glasovi, ki napovedujejo sporazum Italije s Francijo, ki naj bi bil izraz rimskega razočaranja nad možnostjo, da se Nemčija spametuje.

Ako bi bile točne napovedi o doseženem sporazumu o kolonialnih zadevah, bi Francija in Anglija končno pristale na to, da si Italija zgradi svoj veliki kolonialni sistem v vzhodnem delu severne Afrike, ampak v razširjenem obsegu, tako, da se ji omogoči dostop na južno stran puščave, kar je njena stara želja. Mirno moremo pristaviti, da bi s takim aranžmanom niti London niti Pariz nič ne izgubila, saj je težišče njunih kolonialnih podjetij drugje. In ako pade po vrhu Italiji v naročje še — Abesinija, se tudi ne bi spremenilo nič bistvenega v mednarodnem političnem siste-

mu, svedeča pa je treba še potrditve teh vesti in pred vsem je potrebna še realna oblast nad tem visokim cesarstvom. Ako bi se res obneslo teenejše sodelovanje med Parizom in Londonom, bi mu bil majhen angažma Rima v vroči Afriki ravno dobrodošel. V vsakem primeru ni tragično dati koncesije v daljni puščavi semji, zlasti če gre za to, pod čigavo oblastjo bo nekaj bormih palmovih gajev. Saj pri resnično velikih narodnih gre borba za drugačne stvari.

Don Franjo Bulić †

Zagreb, 30. julija. n. Davi kmalu po polnoči je nenadoma umrl na zagrebški kliniki naš najznamenitejši arheolog don Franjo Bulić, znan po svojih znanstvenih delih po vsem svetu. Don Bulić je bil častni član Jugoslovanske akademije znanosti, častni doktor zagrebške univerze, prvi član arheoloških društev v Petrogradu, Bruslju, Rimu, Pragi, Dunaju, Bukarešti, Varšavi in Sofiji. Pred par dnevi je prišel iz Splita v Zagreb, da bi se lečil zaradi kamenčkov v mehuru. Rodovrgel se je neznatni operaciji, ki je dobro potekala. Bil je že na poti okrevanja in se je počutil še snoči prav dobro. Ponoči pa mu je nenkrat postalo slabo ter je kmalu po polnoči izdihnil. Zdravniki so ugotovili, da je umrl zaradi oslabelosti srca. Pokojnik je bil star 88 let. Rojen je bil 4. oktobra 1846 v Splitu, študiral pa je na Dunaju. Pozneje je bil sreski šolski nadzornik v Zadru. Kot gimnazijski ravnatelj je bil upokojen l. 1896 iz političnih razlogov. Njegovo delo za spoznavanje arheoloških vrednot naše zemlje je ogromno, sodeloval pa je tudi v vseh edicijah arheoloških društev na svetu.

Nevzdržna metoda

Ni skoro dneva, da ne bi prišli k meni in tudi k drugim mojim tovarišem poslanecem in senatorjem moške, pa tudi žene, državni uslužbenici in uslužbenke, ki se v najrazličnejših variantah pritožujejo nad »neučnim postopanjem« državnih oblasti v zadevi njihovega penzioniranja.

»Že pred podlugim letom sem bil od zdravniške komisije spoznan kot nesposoben za službo. Po dvanajstih mesecih bolniškega dopusta so mi ustavili plačo, sedaj sem že 6 mesecev brez vseh dohodkov, a upokojitvenega dekreta še vedno nimam. Prosim, pomagajte!« — Tako eden! Ze l. 1931. me je direkcija z mnogimi drugimi vred predlagala za upokojitev. Službo sem opravljal naprej. Začetkom leta 1933. sem dobil bolniški dopust, ker nisem več mogel vršiti službe. Letos 1. marca mi so ustavili vse dohodke. Imam otroke in ženo, ne morem plačati stanarine, gospodar me meče na cesto, otroci mi stradajo. Vse to po 36 letih poštene službe? — Tako s solzami v očeh drugi!

»To je bilo nekdanj vse drugače. Danes si prosil za upokojitev, čez mesec dni si že imel dekret v rokah, če pa je bil kak zadržek, si vsaj dobil akontacijo, da nisi imel občutka ničrednosti svojega dela, ki si ga opravljal pol življenja« tako se pritožuje tretji.

In tako naprej, desetine, stotine! Pri nas in po vsej državi. Pa greš in poizveduješ, kje je običajna stvar, da čaka tako dolgo na ureditvi. Saj bi človek danes, ko finančnemu ministru v njegovih blagajnah vedno slaba prede, marsikaj mogel in moral razumeti. Da se radi tega »državni zakladnik« brani velikega števila novih upokojencev in da pošilja resornim ministrom okrožnice, naj jim manj ljudi predlagajo za penzioniranje, moj Bog, kdo bi mu to zameril! In da se ljudi, ki so se za delo sposobni, ki bi radi še naprej delali in se jim ne ljubi iti v penzijo, ker si domišljajo, da »bi od dolgega časa morali umreti«, ne pošlje brez njihove volje v pokoj, dokler to dopuščajo določbe zakona, kdo bo temu ugovarjal pri današnjih prilikah — dasi nas vse navdaja skrb za našo mladino, ki je na stotine čaka zaposlitve!

Toda eno treba pibiti in v enem pogledu treba sedanjno nevzdržno metodo na vsak način preokreniti: če je upokojitveni postopek že uveden, če so merodajne instance že predlagale višjim instancam upokojitev, mora iti postopek svojo normalno pot, zlasti pa v primerih, kjer je na osnovi zdravniško-komisijiskih izvidov dokazana nadaljnja delovna nesposobnost uslužbenca. V vseh takih primerih bi se nikakor ne smelo dogajati, da obleži spis mesece in mesece v predalih kakega referenta v ministristvu financ, kamor je bil poslan od resornega ministra na »saglasnost«. Poznam slučaj, da je ležal tak kandidat za penzijo, ki je bil že pred več kot letom dni predlagan za upokojitev, skoro na smrtni postelji, a iz finančnega ministristva še vedno ni dospela resornemu ministru »saglasnost«. Nočem trditi, da se dela to namenoma ali zlonameroma, toda vsakdo bo razumel, da v današnjih izredno težkih prilikah, ko nas spravijo mnogokrat že malenkosti iz ravnotežja, vplivajo takšni pojavi naravnost sugestivno na vse prizadete, pa tudi na njihove okolice. Jasno je meni in bo vsakomur, ki pozna psiho mase, da je to porazno za ugled naših državnih oblasti in za njihovo točno in redno poslovanje.

Pribiti je treba zlasti kot conditio sine qua non, da se ne sme pustiti državnega nameščenja, ki je skozi 30 ali 35 let in več v redu opravljal svoje dolžnosti, ali je moral zaradi bolezni, ki si jo je povečini nakopal v izvrševanju službe, prositi morda predčasno za pokoj, niti mesec dni vsaj brez akontacije, ako že njegove pokojninske zadeve radi kakšnih nedostatkov v dokumentih ni moglo tako urediti. In drugo, kar je potrebno, je, da mora predlog, ki je bil poslan resornemu ministru, iti od tam brez zadržka svojo normalno pot preko finančnega ministra in glavne kontrole.

Nedvomno je po preteku skoro 16 let našega skupnega državnega življenja tudi v tem pogledu potreben on red, ki daje državljanom garancijo in zvesto, da živi v pravni državi, ki mu priznava za izvršeno dolžnost tudi njegovo pravico! Šest in več mesecev čakanja na pokojninski dekret brez vsake pare prejemkov pa mu to zvestost dati ne more! Zato prelomimo s to nevzdržno metodo!

Vekoslav Spindler, narodni poslanec

Naročite — čitajte „ŽIVLJENJE IN SVET“

VICHY-ETAT

Prvi napad na Beograd

Tankosičevi četniki so se prvi spopadli z avstrijsko vojsko — Primeri požrtvovanja mladine

V mirno požitniško življenje Beograda je 23. julija nazlo prodrla vest, da je avstrijski poslanik izročil kratkoročni ultimatum. V Miljutinovi ulici št. 19. so se že zvečer pričeli sbirati četniki majorja Tankosiča, ki so ga baš istega dne zaprli pri poveljstvu dunavske divizijske oblasti po zahtevi avstrijske note. Ko so se potem v petek in soboto vsilili iz mesta v notranjost države mnogi meščani z rodbinami, uradniki in raznih pisarn, so bili v Beogradu že zbrani četniki Vukovega in Tankosičevega odreda iz balkanskih vojna. V gručah so stali, pregledovali in čistili puške, delili bombe in municijo. Ko so bili v soboto na postaji pripravljeni vozovi za diplomate, je proti večeru prišel domov major Tankosič, izpuščen iz zapora. Sprejela ga je glasna četniška pesem:

Spremite se, spremite se četniki... Priprave so se pričele. Urejen je bil rudniški četniški odred in ponavljali so se mučni prizori iz leta 1912. Mnogim starešim so se izgubili sinovi, trgovine so zapustili pomočniki, obrtniške delavnice vajenci in vsa ta mladina se je sukala okrog — četnikov.

Stari četniki so mladence pošiljali domov:

— To ni za tebe, dečko, počakaj še nekaj let.

Mladenci pa se niso dali odsvetiti. Tovarši je nasovarjali tovariša:

— Če te bodo sprejeli, prosil, da bi sprejeli tudi mene.

— Povej jim, da je bil tudi moj oče četnik.

— Jaz sem Sokol, na strelišče sem hodil, streljati znam, Puško imam in municijo.

Okrog četniškega tabora na Banji in Torlaku je bilo vse polno mladine. Četnikom je bilo neprijetno, kajti težko je voditi otroke v smrt, ko se je mnogim odraslim tako silno mudilo iz Beograda.

Dopolodne 28. julija je vrhovna komanda sprejela brozavo napoved vojne in nekaj ur po njej je Tankosič aretiral četniškega taborišča zaklad: Pokret!

Odgovorilo mu je tri sto grl: Spremite se, spremite se, četniki! —

V mraku so se četniki majorja Tankosiča še spuščali pod Topčiderskim brdom. Današnji zgodovi so bili tedaj še puna gočava. Nekateri so krenili ob železniški

progi, drugi pa naravnost na saevko obalo pod Kalemegdanom. Stab je bil tam, kjer je danes ortopedični zavod. Na saevki obali so bili četniki zelo previdni, ker so jih lahko opazovali s druge strani. V prvi zori 29. julija je iz Dunava tiho spulja v Savo ladja, ki je vlekla za seboj šlepe ter se blizala pristanišču. Po odredbi četniškega vodnika Čilića so četniki čakali, da je prišla ladja na dosegljaj bomb.

Nenkrat so zagrmeli puške in bombe, a ladje in šlepe pa so se začeli vsklikati. Iz globine nekega šlepa se je čulo tudi čudno žvenketanje; dva avstrijska bataljona je namreč spremljala kompletna godba, da bi svirala ob zmagovalnem prihodu v prestolnico Srbije. Z nasprotni strani so takoj po nenadnem sprejemu ladje zagrmeli puške, zaregljale so strojnice, stopili so v akcijo tudi topovi z monitorjev. Oglasile so se tudi baterije, skrite za zamsunskim grebenom, ki so s svojo strašno točo obsule mesto in rove ob Savi, od koder se pa četniki niso umaknili.

Ko je bil tako odbit prvi napad na Beograd, se je okrog 10. dopoldne pojavila na Savi mala ladja z veliko belo zastavo. Avstrijska vojska je po izjavi njenega napada poslala parlamentarce. Četniki so ga sprejeli na pristanišču, mu zavezali oči ter ga odvedli k poveljniku mestne posadke. Sprožil je, da zahteva njegovo poveljstvo — brezpogojno izročitve mesta. Po odgovoru Osvojite si ga, če morete! so četniki parlamentarce spremlili spet nazaj, da se je vkrca na ladjo, ki je nazlo odplula. Komaj je pristal na drugi strani, je avstrijska artiljerija že nadaljevala z ostrostreljanjem. Tudi srbska artiljerija se je že razporedila po svojih postojankah in pričela odgovarjati. V noči od 29. do 30. julija je 18. pešpolk dunavske divizije izmenjal del četnikov in ko so bili naslednjo noč izmenjani tudi ostali, so se Tankosičevi četniki umaknili na Torlak, kjer so odred pomnožili mnogi dijakli, nižji uradniki, delavci in obrtniki, a sedanji mitropolit v Skoplju, Josif je privedel v odred tudi 30 bogoslovcev iz samostana Rakovice. Izpovinkovce odreda je trajala le nekaj dni, potem pa so se vrstili srditi boji, v katerih so s Tankosičem vred mnogi četniki žrtvovali svoje življenje.

Baltiške države za vzhodni pakt

Moskva, 30. julija. AA. Med Rumijo, Litvo in Estonko je bil v načelu sklenjen sporazum glede pristopa k vzhodnemu paktu o medsebojni pomoči. Diplomatska zastopnika Estonke in Litve sta v Moskvi že dala o tem izjave.

»Izvestja« naglašajo, da sedaj edino Nemčija in Poljska še nista hoteli definitivno izreči svoje sodbje. Sodeč po glasovih poljskih in nemških listov, mislita obe državi nadaljevati taktiko čakanja, toda težko si je predstavljati, da bi hoteli ostati izven tega pakta, ki more edini v današnjih razmerah izdatno pripomoči, da ne pride do vojne.

Neuspela španska pogajanja z Vatikanom

Madrid, 29. julija. AA. Monarhistični list »ABC« doznava, da španski zunanji minister Romero, ki se je nekaj časa mudil v Rimu kot izredni poslanik in se pogajal z Vatikanom, ni uspel in da se bo kmalu vrnil v Madrid. Romero bo po vsej priliki podal ostavko na svoje mesto, kar utesne roditi delno krizo španske vlade.

Siamski kralj v Pragi

Praga, 30. julija. AA. Snoči je prišel v Prago siamski kraljevski par. Na postaji so ga sprejeli predsednik vlade Malypetr, zunanji minister dr. Beneš, predsednik praške občine dr. Baxa in mnogo drugih uglednih osebnosti. Na postaji je bila zbrana tudi častna četa, vojaška godba je pa zaigrala siamsko in češkoslovansko himno. Snoči je vlada priredila siamskemu kraljevskemu paru na čast svečano večerjo, nato pa je bil sprejem.

Siamski kralj je dopoldne položil v pristotnosti civilnih in vojaških dostojanstvenikov venec na grob Neznane junaka, nakar je odšel na magistrat.

Venizelos v Franciji

Montpellier, 30. julija. AA. Semkaj je prišel s svojim osebnim tajnikom bivši predsednik grške vlade Venizelos, ki je odpotoval dalje v Cannes.

Ameriški izvozni krediti

Washington, 30. julija. AA. Nova banka za izvoz in uvoz je dobila pooblastilo, da sme v interesu ameriškega izvoza podeljevati kredite uvoznikom vseh držav razen Rusije.

Zivahne kupčije na italijanskih borzah

Rim, 30. julija. w.italijanske borze beležijo v zadnjih dneh zelo živahne posle. Največji porast je pri akcijah oboroževalne industrije, ki so poskočile za 3 do 10 odstotkov, veliko je tudi povpraševanje za vrednostne papirje elektrarn.

Škofovska konferenca

Zagreb, 30. julija. p. Nadškof dr. Bauer je odpotoval v spremstvu ljubljanskega škofa dr. Rožmana v Ljubljano, kjer se je sestel z dubrovniškim škofom dr. Carevičem. V Ljubljani so imeli kratko konferenco, nakar sta nadškof dr. Bauer in dubrovniški škof dr. Carevič odpotovala v Rim.

Iz upravne službe

Beograd, 30. julija. p. Upokojen je načelnik oddelka za zaščito države v notranjem ministristvu Branko Zagarac in obenem odlikovan z redom Belega orla V. stopnje.

Doslej blizu 10 milijonov od tujskega prometa

Tujskoprometna statistika za Ljubljano je prav viden odraz vseh gospodarskih, delno tudi političnih in drugih tegob, ki prizadevajo Ljubljano ne samo v notranjosti, marveč tudi zunaj meje. Če abstrahiramo lanske velike prireditve, ki so se vršile proti koncu I. polletja, vidimo, da letošnja polletna bilanca o tujem prometu v Ljubljani ni prežalostna, marveč še dokaj razveseljiva. V I. četrtletju zaznamuje letos Ljubljana majhen plus, namreč 135 tujcev več kakor v lanskem I. četrtletju. Prišlo je letos v mesecih od januarja do konca marca 8994 tujcev. Prečnočeno je bilo 35.725, torej 13.193 več kakor lani. Letošnje II. četrtletje od aprila do konca junija pa zaznamuje velik minus. Lani so pač bile maja in junija velike narodne svečanosti, zlasti je pokrajinski sokolski zlet pritegnil na tisoče udeležencev iz vse države in iz Češkoslovaške. Skratka: v II. četrtletju je bilo letos 17.604 tujcev, lani pa 35.025, torej za 17.421 več. Če odračunamo udeležence sokolskega zleta, vidimo, da je drugače statistika tujcev tudi za II. četrtletje polvoljna. Prečnočeno je bilo letos v II. četrtletju 40.703, lani 149.856, torej minus 109.153.

Skupno je v I. letošnjem polletju prispejo v Ljubljano vsega 26.598 tujcev, dočim lani 172.388 (samo junija 27.160). Prečnočeno je bilo letos 76.428, lani 172.388. Če računamo, da je vsak tujec, ki se je ustavil v Ljubljani za en dan, pustil najmanj 100 Din, je dobila letos Ljubljana od tujskega prometa najmanj 7.642.800 Din, lahko pa mirno sodimo, da 10 milijonov. Izza meja je bil največji pritek tujcev iz Avstrije 2090, iz Bolgarske 95, Češkoslovaške 1031 (lani 5042), Italije 1241 in Nemčije 937. Zadnji so prihajali v Ljubljano večinoma kot izletniki, potujoči na Jadran, mnogi pa tudi po trgovskih poslih.

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

Novi bolgarski poslanik v Rimu

Sofija, 27. julija. AA. Namestu dosedanjega bolgarskega poslanika v Rimu generala Vikova je bolgarska vlada imenovala za poslanika v Rimu dosedanjega bolgarskega pooblaščenega ministra v Berlinu Slavčeva Upomenova. Italijanska vlada je že dala svoj agremen.

Iz železniške službe

Beograd, 30. julija. p. Upokojeni so prometnika Fran Šval in Karel Mlakar ter strojevodji Martin Bibič in Karel Podkrajšek.

Iz rudarske službe

Beograd, 30. julija. p. Za pristava pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani sta imenovana dosedanja uradnika pripravnika Lojze Zupančič in Julij Kubijas.

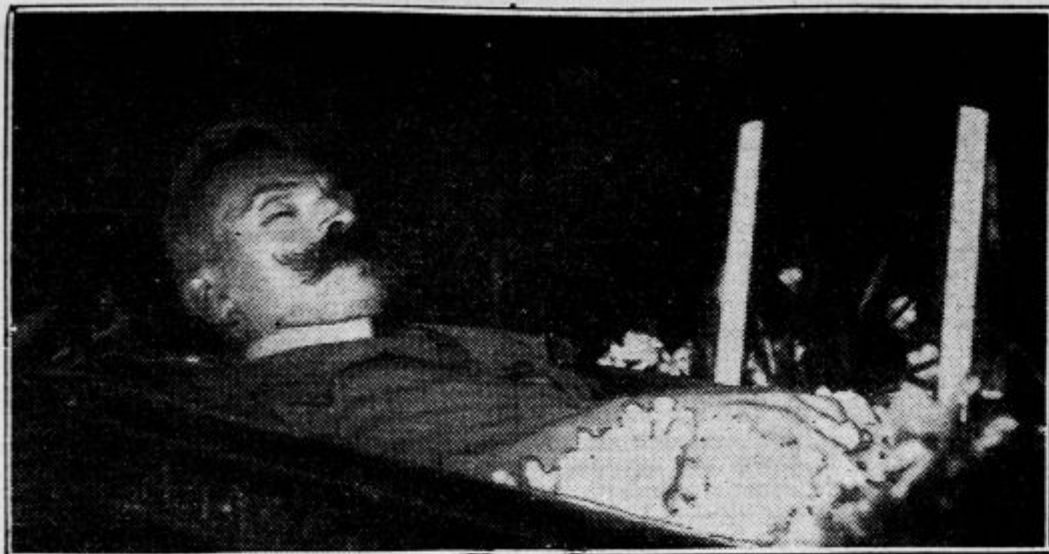
Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Precej vedro, z začasnim porastom oblakosti preko dneva, lokalne nevihte mogoče. Novosadska vremenska napoved za torek: Vedro in toplo vreme bo še dalje prevladovalo.

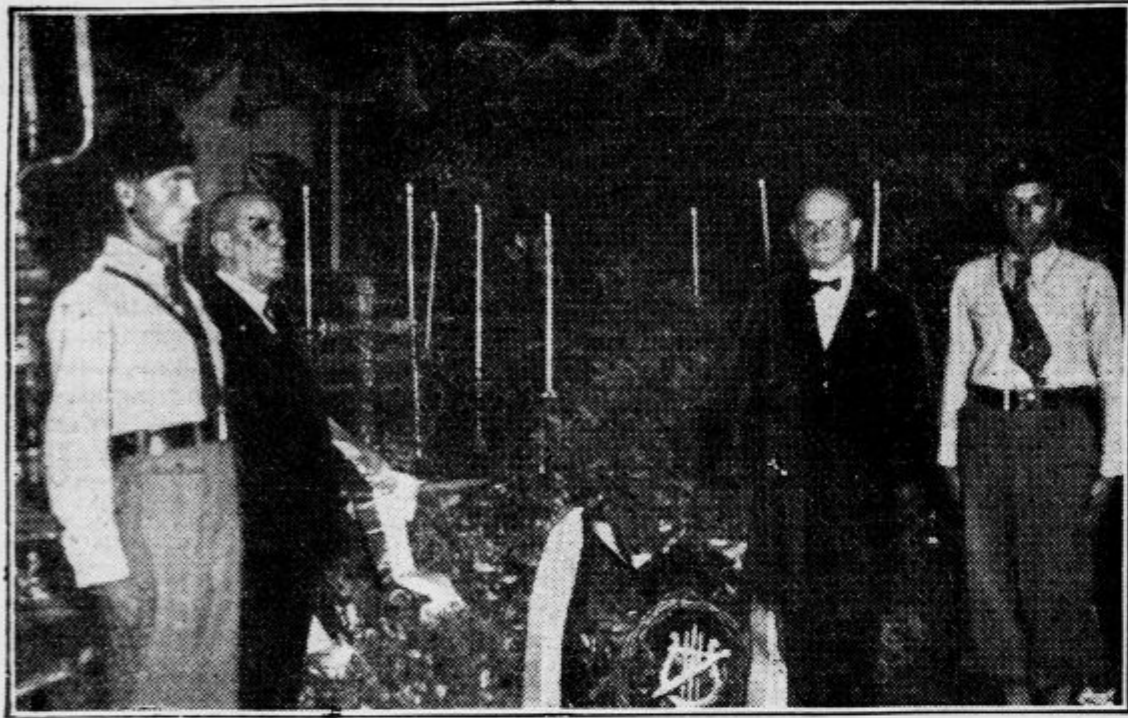
Vreme na Primorju: Vedro, tiho, morje mirno, temperatura narašča in je znašala jutraj 26, opoldne pa 32 stopinj Celzija. Temperatura vode je znašala danes popoldne v Omislu 26, v Splitu 25, v Erosnovnu pa 27 stopinj Celzija.

Naši kraji in ljudje

General Maister na mrtvaškem odru

V domu na Uncu

V veži mariborskega magistrata

Spomini na generala Maistra

Seznanila sva se v Ljubljani leta 1904. kot bibliofila. Maister je bil nadporočnik, jaz pa urednik »Slovenskega Naroda«. Oba sva izpopolnjevala svoji knjižnici, seve je bila Maistrova že mnogo večja. Iz spoznanja je postalo kmalu iskreno pobratimstvo. V svoji knjižnici sem imel veliko raritet. Staničeve pesmi, ki jih ni mogel Maister nikjer drugod iztakniti. Vedel je, da je knjiga tudi meni dragocena, zato ni upal izreči svoje želje, le prišel je k meni na dom, da si knjigo s pravo pobožnostjo ogleda. Konec leta so izšle njegove »Pesmi« pod psevdonimom Vojanov. Kmalu po novem letu 1905. je prišel k meni v uredništvo ter mi prinesel izredno lepo vezan izvod s posvetilom »V prijateljski spomin poklanja A. Begu to knjižico vdani Rudolf Maister. V Ljubljani, januarja 1905.«

Kaj sem hotel? Povabil sem ga, naj nekoliko posesti, sam pa sem hotel domov ter mi prinesel Staničeve »Pesmi«. Maister je bil tako vzradosten, da me je objel in poljubil. Kmalu je moral oditi v Galicijo, da se nisva več videla mnogo let.

V začetku leta 1919. pa mi je brzojavno sporočil iz Maribora, da pride prihodnji dan v Ljubljano, ter me pričakuje v kavarni »Union« k važnemu razgovoru. Pri sestanku mi je prvo povedal: »Stajersko jezikov-

no mejo sem zasedel po tvoji knjigi (Slovensko - nemška meja na Stajerskem). Ti boš kriv, ako sem šel previsoko.« — Odgovoril sem, da bo v splošnem še vse držalo, le trg Lučane (Leutschach) v bližnjem okolici se je med tem popolnoma pomaknil. (In res smo se morali od tam umakniti.) Maistrov prihod v Ljubljano je imel namen, da me pridobi za preselitev v Maribor, kjer bi vodil pisarno za narodno propagando in obrambo, urejal tozadevno glasilo in letake. Vse to pa je imel Maister šele v načrtih. Ker se nisem mogel takoj odločiti in ker me je kmalu nato imenoval ministrom za generalnega sekvestra nemških bojnih društev (»Schulvereine«, Südmärk itd.), se Maistrov načrt sploh ni izvršil.

Pet let pozneje (1924.) je obhajal Maister svojo 50letnico, za kar sem mu napisal črtico v časopisu ter mu tudi posebej čestital. Na lepi razglednici sem prejel sledečo zahvalo: »Dragi Beg! Zelo me je veselilo, da si se tudi Ti spomnil name. Daj Bog Tebi tudi vse najboljšo. Z lepimi pozdravi ostajam v starem prijateljstvu Ti vdani Maister. Maribor 5. aprila 1924.«

Zadnji petek sem se v gneči pred numsko cerkvijo tiho poslavljajal od nepozabnega pobratima.

A. B.

Vendarle: šentpeterska vojašnica za bolnišnico

Posebna komisija je ugotovila, da bodo prostori po primerni adaptaciji uporabni za razširjenje bolnišnice

Ljubljana, 30. julija. Ker se zadnji čas v naši javnosti mnogo razpravlja o vprašanju razširjenja bolnice in je pred dnevi tudi »Jutro« prineslo mnenje higienika o tem, smo se obrnili tudi na kompetentno mesto in zaprosili informacij o stanju problema. Da se naša bolnica nahaja v pogledu prostorov v katastrofalnem položaju, je stara stvar, in o tem, da je razširitev nujno potrebna, se nihče ne preka. Da se izognemo vsaj najhujšim zagatam, bi bilo treba zgraditi novo poslopje za kirurški oddelek, kar bi veljalo krog 30 milijonov dinarjev. V današnji krizi je takšna vsota prazen sen in precej verjetno je, da bo še dolgo tako ostalo. Pri teh razmerah je uprava bolnice izdelala načrt, po katerem naj bi se bolniški uporabi pritegnilo poslopje stare šentpeterske vojašnice. O tem, v kakšen namen naj bi se prostori v vojašnici uporabili, doslej ni bilo govora. Resnica je, da so bili posamezni deli poslopja po vojni vzorno adaptirani, in ima zlasti državni bakteriološki zavod tu sijajne, vsem zahtevam moderne higiene ustrezajoče lokale. Jasno je, da se bo mogla bolnica v bodočnosti razvijati samo čez teren, na katerem stoji zdaj šentpeterska vojašnica, in je torej nujno, da pride bolnica do posesti tega sveta. O vsem smo doznali naslednje:

Upravnik bolnice g. dr. Radman je izdelal obširno, temeljito poročilo, v katerem je na podlagi številnih točno obrazložil sedanje stanje bolnice in dokazal, da predvsem glede prostora noben oddelek ne ustreza zahtevam moderne zdravstva, in je neizogibno, da se nekaj ukrene. Da bi v doglednem času gradila država nov paviljon za kirurški oddelek, ki je v najbolj nevarnem položaju, je povsem brezupno pričakovati. Pa tudi če bi bil kredit na razpolago, bi bilo zadostno povečanje bolniških zgradb nemogoče, ker je sedanji teren bolnice premajhen. Po vsestranski proučitvi je uprava bolnice prišla do spoznanja, da bi bili pogoji za razširitev ustvarjeni samo

na ta način, da se za bolnico pridobijo teren in zgradbe šentpeterske vojašnice, ki je zdaj v posesti mestne občine. To mnenje je bilo sporočeno ministru socialne politike in narodnega zdravlja, banu dravske banovine ter mnogim medicinskim in tehničnim strokovnjakom, ki so se v načelu vsi izrekli, da je to res realna, današnjim časom primerna in edino možna rešitev vprašanja, kako v prostoru razširiti bolnico. Tudi župan dr. Pac je v načelu sprejel ta predlog.

Upravnik bolnice je preštudiral stanje zgradb šentpeterske vojašnice in ugotovil, da so v dosti popolnemu stanju, da bi lahko ustrezale potrebam bolnice, deloma brez vsakih popravil, deloma pa bi bila potrebna popravila, ki ne bi zahtevala prevelike vsote. Trakt ob Lipičevi ulici je popolnoma adaptiran in v zelo dobrem stanju, tako da ne bi bilo treba nobenih posebnih adaptacij. Ta fronta je že v sedanjem stanju pripravna, da se takoj opremi s 180 do 200 posteljami, in obsega v pritličju 8, v nadstropju pa 10 sob. Vsako nadstropje ima lastno stranišče s 4 ali 5 kabinami. Hodniki so v najboljšem redu in svetli. Okna so dosti velika, da so sobe povsem dobro zračne. Vsaka soba ima poseben vhod s hodnika. V podstrešju je 17 podstrešnih stano-

Telesno zaprtje, slaba prebava, abnormno razkrajanje in gniloba v črevesu, pomnožena vsebina kisline v želodnem soku, nečistost kože na obrazu, na hrbtu in prsih, čerastosti tur, marsikateri kartari, motne sluznice preidejo z uporabo naravnih »Franz Josefovih grenčic«. Številni zdravniki in profesorji uporabljajo »Franz Josefov« grenčico že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov z največjim uspehom. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

vanj. Fronta ob šentpetrski cerkvi ima 6 velikih sob, ki so deloma adaptirane za stanovanja in v katerih je prostora za 120 do 150 postelj. Prvo nadst. je zelo čisto in adaptirano im obsega 6 velikih sob, ki so zdaj zasedene po vajenskem domu in veterinarskem bakteriološkem zavodu. V podstrešju je približno 8 stanovanj v prav čistem stanju, ki so že brez adaptacije pripravna, da se zasedejo, medtem ko bi bilo treba pritišne prostore še preurediti. Fronta ob Ljubljani ima 6 velikih prostorov, v katerih je nameščena državna protezna delavnica. Prvo nadstropje ima 7 ali 8 velikih prostorov, ki so zasedeni po zasebnih strankah in ki bi bili po adaptaciji uporabni za 160 postelj. Trakt ob Vrazovem trgu ima v pritličju in nadstropju po 11 velikih prostorov, ki so zdaj zasedeni po raznih zasebnih strankah in pisarnah. Tu bi se dalo po adaptaciji namestiti 220 postelj in tudi več. Ze brez adaptacije bi se v delu poslopja v Lipičevi ulici in šentpetrski cerkvi našlo prostora za 300 do 360 postelj in še 20 velikih podstrešnih prostorov za stanovanja strežnikov, garderobe itd. Po adaptaciji ostalega dela šentpeterske vojašnice bi se dobilo prostora za 500 nadaljnjih bolnic v največji stiski rešeno.

Na podlagi tega poročila se je pred dnevi vršil komisijski ogled šentpeterske vojašnice. Poleg upravnika bolnice so bili v komisiji zastopniki oddelka za narodno zdravje, tehničnega oddelka banke uprave in mestnega načelnika. Komisija je soglasno ugotovila: 1. da je nujno potrebno, da se Obča državna bolnica v Ljubljani z ozirom na njeno prenapolnjenost v najkrajšem času razširi; 2. da je razširitev bolnice mogoča edino le v smeri proti Škofji ulici, tako iz upravnih in terenskih, kakor tudi iz finančnih razlogov; 3. zato je nujno potrebno, da si pribori uprava Obče državne bolnice v Ljubljani ves teren do Škofje ulice, kolikor je last mestne občine, s poslopijem vred. Banka uprava je predložila zapisnik komisije in poročilo upravnika bolnice mestni občini, da občinski svet sklepa o tem. O prostorih šentpeterske vojašnice se je komisija prepričala, da bi bili po primernih adaptacijah uporabni za bolnico. Z ozirom na nevezdrni položaj bolnice — tako zaključuje zapisnik — je nujno, da se zadeva obravnava na pospešen način.

KIS

za vlaganje sočinja, priznano dober, priporoča DROGERIJA KANCO v Nebotičniku in Židovski ulici

Egidij Šetina - vzor požrtvovalnega Sokola

Domžale, 30. julija. Po kratki, mučni bolezni je v Ljubljani nenadno umrl g. Šetina Egidij. Navidezno izvrst in krepek je zadnja leta v skrbih povpraševal po znakih sladkorne bolezni. Zadnji mesec se je podvrnil operaciji, ki jo je srečno preživel, a potem je brezupno čakal na ozdravljenje. Ponovno je iskal zdravniške pomoči doma in v mestu. Pri polni zavesti se je poslovil od svoje družine ter ji naročil, naj sporoči pozdrave vsem prijateljem in znancem. Pošle so telesne moči in v nedeljo ob pol enajstih je podlegel. Za njim plakajo tri hčere, komaj leto star sinček, soproga, mati, bratje. Vsem velja našo odkrito sožalje.

Šetina Egidij je dopolnil ravno 53 let. Po rodu je bil iz Črnomlja. Bil je sin veleuglednega nadučitelja Franca Šetine, ki je bil po vsej Dolenjski znan kot najjačji pobornik za narodni, politični in gospodarski napredek Bele Krajine. V tem duhu vzgojen je Egidij dovršil nižjo gimnazijo in slovečo Mahrovo trgovsko šolo, ter nastopil službo najprej v Ilirski Bistrici, potem v Celju pri Majdiču, odkoder je prišel kot knjigovodja k velikemu mškemu podjetju Frana Majdiča v Jaršah. Tod je posloval kasneje kot ravnatelj splošno znane tvornice »Industrije platnenih izdelkov Jarše. Položaj mu je omogočal, da je kot zaveden narodnjak bil ustanovni, podporni, častni in sodelujoči član vseh narodnih, prosvetnih in humanitarnih društev v kraju. Različne diplome in priznanja pričajo o njegovih podpornih tem društvom. Vsekar pa je bil največji dobrotnik sokolskemu društvu v Domžalah, katerega član je bil, odkar je bival v Jaršah. Sokolu, katerega član je bil nad 38 let, je starostoval v Domžalah zadnjih pet let, prav do smrti. Bil mu je nad vse vdan, zvest, previden in moder svetovalec in najtežjih časih, vedno pa eden največjih dobrotnikov. Ko je po vojni ostala domžalskemu Sokolu saro oplenjena telovadnica s domom, nad katerim je viselo nad 45.000 kron dolga, je po njegovem modrem nasvetu izdal odbor 200 nabiralnih pol po 200 kron. S to zbirko, katero je vodil in zaključil br. Šetina, je odbor domžalskega Sokola poravnal doma vse svoj dolg. Ni je bilo sokolake prireditve, za katero se ne bi odkupil z bogato odškodnino društva, ako se ni moglo osebno udeležiti. Koliko denarja je izdal telovadcem za razne sokolske pokrajinske izlete in koliko stotakov za prehrano sokolake doce na raznih izletih v okrožju. Koliko sokolke dece in naraščaja je objel v telovadne kroje, koliko je žrtvoval za popravke gledališkega odra in za nabavo kulisa, koliko pripomogel k brezobremnemu posojilu za nabavo društvenega klavirja, kinoparata in za polno drugih društvenih nabavi. Res, da se je zadnji dve leti zaradi prevelike zaposlenosti in izčrpanosti v službi ter zbog potuhnjenosti kali svoje bolezni ni mogel v društvu udeleževati tako, kakor bi se rad, a res je tudi to, da je vse to skušal na drugi strani nadomestiti s gmotno podporo, ker se je povsem zavedal, da se mora društvu oddolžiti na ta ali oni način. Kakor lastnim otrokom je kupoval ob društvenih prireditvah sokolski deci vse dobrote in poskrbel, da niso bili lačni nikjer, kamorkoli so že šli kot Sokolci.

Poleg vsega je skrbel, da je po možnosti sprejemal v delo pridne in dobre člane domžalskega Sokola. Jasno, da vsem ni mogel ustreči, gotovo pa je, da je podelil delo dobri delovni moči, v prvi vrsti onim iz sokolskih vrst, če je to le bilo mogoče. Pošteno delo je cenil nad vse, zato so ga cenili tudi njegovi delavci in podrejeni uradniki, katerim je bil dober delodajalec in še boljše predstojnik.

Trden steb domžalskega Sokola se je zrušil in ne samo v Sokolu temveč tudi izven sokolskih vrst bo zazijala globoka vrzel, odkar ni več starost Šetina. Ohranimo ga v hvalno spomin!

Ki-ki osve-
žuje kot
hladna prha
Kjerkoli si bodi, Ki-ki povsodi!
PROIZVOD UNION, ZAGREB

Iskanje zadnjih dveh žrtev kakanjske katastrofe

Kakanj, 30. julija. Po strašni katastrofi, ki se je dogodila v rovu »Stari jami« kakanjskega rudnika letos 21. aprila, so polagoma z največjimi napori odkopali ostanke 125 žrtev, v jami pa so ostali še vedno ostanke rudarjev Ive Bojice in Jose Delica. Ko so bili ostanke vseh ostalih žrtev že odkopani in ko so bili vsi napori brezuspešni, je bilo že sklenjeno, naj ostaneta zadnji žrtvi med ogromnimi ruševinami, kjer sta storili tragično smrt. V rovu so napravili tudi spominsko ploščo z imeni obeh tovarišev. Ker pa so v zadnjem času obnovitvena dela v rudniku močno napredovala in ker so razširjeni že vsi rovi okrog torišča strašne katastrofe, je rudniška uprava sklenila, napraviti še en poizkus za odkop ostanek zadnjih dveh žrtev. Prekopati bo treba še ogromne sklade kamena, a ker so blizu tam našli Deličevo svetilko in kose obleke, ki so bili spoznani za Bojičovo last, mislijo, da ostanke obeh ponesrečenih rudarjev ne bodo neke v sredini, temveč bolj pri kraju velikega sklada. Prekopavanje izvršujejo z vso previdnostjo in je tudi zelo naporno. Po dotedanjem delu se ne da presoditi, če bodo sploh kdaj prišli ostanke zadnjih dveh žrtev kakanjske katastrofe na svetlo.

Posmrtna vrnitev Vladimira Gučinovića v domovino

Banjaluka, 27. julija. Iz Sarajeva so poslali v Ženevo avtomobil po zemске ostanke Vladimira Gučinovića, voditelja in ideologa predvojnega nacionalno revolucionarne mladine v Hercegovini. Z avtomobilom sta se odpeljala tajnik Narodne odbrane iz Sarajeva Hamdija Nikšić in Voja Gučinović, duhovnik iz Skopja, ki je brat pokojnega Vladimira. Ostanke zaslužnega narodnega borca bodo pripeljali v Banja luko 7. ali 8. avgusta. Vozili jih bodo skozi Bosansko Kostajniko, Dobrljin, Bosanski Novi in Prijedor. Oblastni odbor Narodne odbrane v Banji luki kakor tudi vsa ostala društva mesta in vse Bosanske Krajine pripravljajo slavnosten sprejem zemskih ostanek zaslužnega voditelja predvojnega mladine. Vladimir Gučinović se je rodil leta 1890. v Kačanju blizu Bileće, do leta 1907 je študiral gimnazijo v Mostarju, med anekstjsko krizo pa je zbežal v Crno goro in od tam v Srbijo. V Beogradu je maturiral leta 1910. Potem je študiral filozofijo v Beogradu in na Dunaju ter se pri tem vneto bavil z organiziranjem nacionalno revolucionarne mladine v Bosni. Bil je njen glavni vođa in ideolog. V balkanskih vojnah je sodeloval kot dobrovoljec pod Skadrom, leta 1913 pa je odpotoval v Lausanne, da bi nadaljeval svoje studije. Med svetovno vojno je bil dobrovoljec v francoski mornarici, ki je operirala po Jadranskem morju. Nekaj časa je potem bival

tudi v Ameriki, vršil propagando proti Avstriji med našimi rojaki in zbirajoč gmotno pomoč za rodne žrtev avstrijskega nasilja. Leta 1917 se je vrnil v Švicco, da bi študiral, a je že v dobi nekaj mesecev podlegel jetiki. S svojim organizatoričnim in publicističnim delom si je pridobil velike zasluge za nacionalni pokret v Hercegovini.

Češki in poljski medicinci v naših zdravstvenih ustanovah

Beograd, 30. julija. V prvih dneh t. m. se je vršil v Beogradu kongres vseslovenske zveze medicincev in je na njem sodelovalo 70 češkoslovaških in 45 poljskih medicincev poleg množice tujih tovarišev iz Jugoslavije. Češkoslovaški in poljski medicinci so po kongresu potovali po Jugoslaviji ter si ogledali naše največje kraje. Ko so bili izleti končani, se je del gostov vrnil v domovino, ostalo pa je še 20 češkoslovaških in 25 poljskih medicincev, ki so si ogledali še posebej razne zdravstvene ustanove, se zbrali naposled v Sarajevu ter od tam skupaj odpotovali v Beograd.

V Beogradu so prosili, naj bi se jim za nekaj časa omogočilo praktično delo v raznih naših zdravstvenih ustanovah, da bi se bolj spoznali naše razmere in velike uspehe na področju zdravstva. Želji je bilo tako ugodeno in vsi so bili poslani v največje zdravstvene ustanove v državi. Nekateri bodo ostali nekaj časa v raznih bolnišnicah, drugi pa bodo spoznali delovanje naših higienskih zavodov v raznih pokrajinah. Vsi so že zapustili Beograd ter se podali v odrejane kraje.

SAMO SE DANES
ob 4., 7. in 9. uri zvečer senzacija
nad senzacijo
„Frankenstein“
BORIS KARLOFF
ZVOČNI KINO DVOR Telefon 2730

Tragična smrt mladeniča

Videm — Krško, 30. julija. V zgodnjih jutranjih urah se je po Vidmu in Krškem raznesla vest, da je bilo na železniškem tiru ob 35 km najdeno razmesarjeno moško truplo, v katerem so spoznali g. Podjeda. Sprva je splošno prevladovalo mnenje, da gre za nesrečo priljubljenega g. poštnega upravitelja Karla Podjeda z Vidma in zato ni čudno, da je ljudstvo v najzgodnejših urah hitelo na Videm. Izkazalo pa se je, da gre za samomor mladega mesarskega pomočnika Podjeda. Kaj je mladeniča gnalo v smrt, bo ostala skrivnost. Ze večerj v večernih urah je kazal znake potrtosti in si je skušal vzeti življenje pod večernim potniškim vlakom, a so ga prijatelji zadržali in odvabili v vas. Kljub največji pozornosti, ki so jo polagali nanj, je pred polnočjo nenadno izginil iz družbe. Iskali so ga zaman. Šele z nastopom jutra so našli truplo z odrezanimi rokama in nogama ter razparanim trebuhom pri 35 km na tiru. Nesrečni mladenič je našel baje smrt pod brzovlakom št. 4, ki pelje skozi Videm ob pol 24. uri. Truplo je bilo po ogledu prepeljano v mrtvašnico. Podjed je bil priden, miren in zmeren pomočnik in se je udeleževal tudi v sportnem klubu v Krškem.

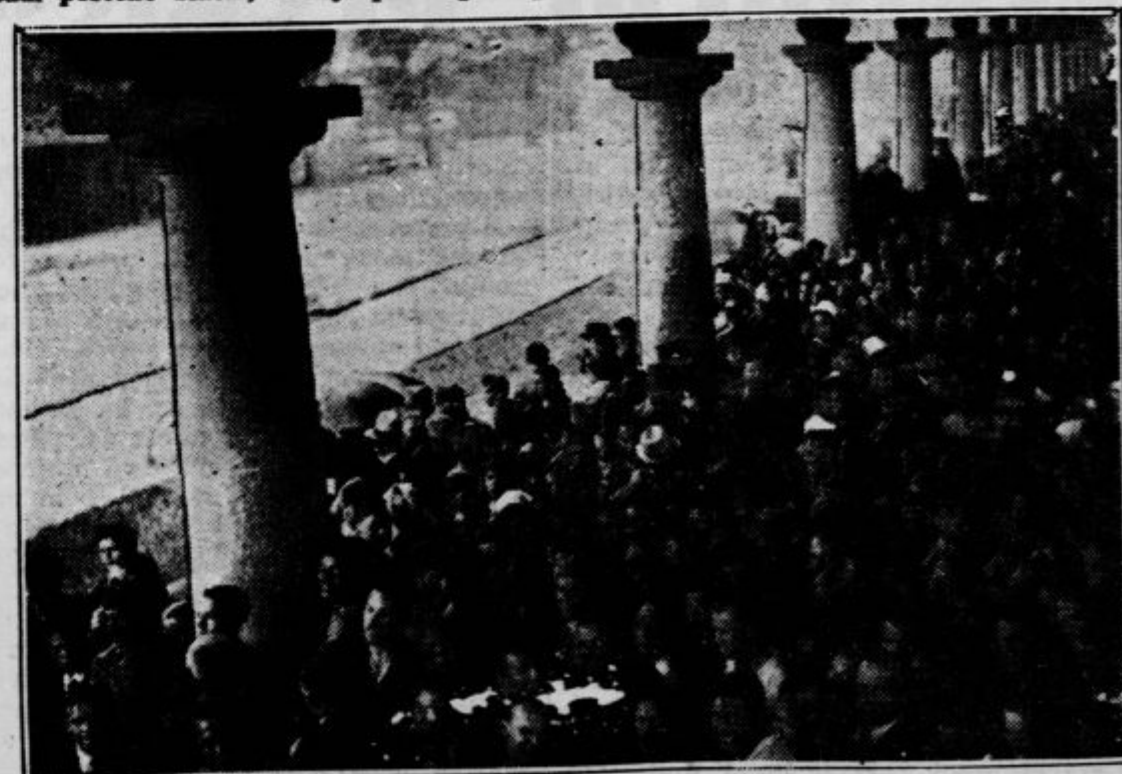
Naročite — čitajte
„LJUBLJANSKI ZVON“

Po veliki nogometni borbi v Stadionu

Hudo borbo smo večerj dobojevali. Nogometni moštvi Ilirije in Primorja sta se borili za prvenstvene točke, tisoč gledalcev, razdeljeni v dva tabora, pa so se ves čas tekme trudili drug drugega prevpti. Opazovati razgnete gledalce ni bilo nič manj zanimivo, kakor gledati potek igre. Ko je Ilirija dosegla prvi gol, je bilo na južni strani kakor valoveče žitno polje. Vpitija ni bilo, nekdo se je hripavo napihaval s trobento. Prizor pa se je zamenjal, ko je doseglo dva gola Primorje in takrat je bila južna stran kakor »mrtvo morje«. Kljub zmagi Primorja pa imata poraz in zmaga svoje dobre posledice. Primorje bo nekaj časa zmage pijano počivalo na vencu zmage, Ilirija pa bo po porazu podžgana, še bolj krepila svojo voljo in izpopolnjevala svoje znanje, čakajoči prilike, ko bo mogla vrniti milo za drago.

Zmagovito moštvo ASK Primorja po tekmi. Igralci niso le povsem izmučeni, temveč tudi pošteno blazni, ker je ploha pred pričetkom tekme igrišče pošteno razmočila.

Močan nalič tik pred pričetkom tekme je pregnal nekaj tisočev gledalcev z igrišča pod arkade zunaj igrišča, kjer so vedrili, dokler ni najhujši nalič pojenjal. Arkade, ki so arhitektonsko prav lepo okrasile igrišče, so se večerj izkazale prav potrebne, saj nudijo v stožcu dežja zadostno streho več tisočim gledalcev

Danes premiera velike
in vesele pustolovščine
Karin Hardt in Hanns
Brausewetter

ELITNI KINO MATICA
Predstave ob 4., 7.15, 9.15

DEKLE Z NEBA

Dve uri smeha in zabave.

Očarljive popevke!

Domače vesti

Današnji številki so priložene položnice za one naročnike, ki dobivajo list po pošti in jim je naročina potekla. Prosimo jih, da jo obnove zaradi reda prve dni meseca avgusta. Vse cenjene naročnike ponovno prosimo, da plačajo naročnino točno, tako da jo bodo imeli poravnano vedno vsaj za tekoči mesec, ker je to pogoj za veljavnost »Jutrova« nezgodnega zavarovanja pri zavarovalnici »Jugoslaviji«. Zato naj oni, ki ima pri upravi morda še kak zaostanek, blagovoli poravnati tudi tega. — Za časa počitnic, dopustov in odhoda v letovišča in kopališča prosimo naročnike, da nam javijo premembo toliko pred odhodom, da jim bomo list brez presledka pravočasno dostavili na novo bivališče. Isto velja tudi za povratek. Vplačila naročnikov v zadnjih dneh meseca se na pošti z našimi položnicami križajo, zato naj se ne smatrajo za opomine.

Uprava »Jutra«

• Jubilej zgodnjega narodnjaka. Na Vrhniki slavi danes svojo 65. letnico posestnik in gostilničar g. Nace Kunstelj. Slavjenec je vrhniški rojak in potrjuje njegovo narodno zavednost in požrtvovalnost tudi dejstvo, da se vneto udeležuje pri Sokolu že od njegove ustanovitve. Svojemu narodu je bil zvest tudi v nekdajšnjih letih, ko je bil v avstrijski orožniški službi. Na lastno odgovornost in v veliki nevarnosti je zavračal razne podle ovadbe ter tako mnogim rojakom rešil življenje, ali pa jih obvaroval pred krutim preganjanjem. Ko je šel v pokoj, si je postavil s svojo življenjsko družico, pristno Kraševko iz Orehka, splošno znano in čislano pod imenom Nacetova mama, prijeten dom, čigar gostoljubnost je splošno znana. Ugodnemu možu čestitajo množično prijatelji in znanci k jubileju ter mu želijo še mnogo srečnih let.

• Nemški turisti o lepoti Jugoslavije. Letošnje poletje se v nemškem tisku kar drug za drugim pojavljajo slavospevi lepote jugoslovenske zemlje in našega morja, kar priča o tem, da Nemci ne le radi obiskujejo naše kraje, temveč v svojem spontanem navdušenju radi delajo tudi tujsko-prometno propagando za nas. Zadnja številka »Weltspiegela«, ki izhaja kot nedeljska ilustrirana priloga »Berliner Tageblatt«, prinaša pod naslovom »Kleiner Wagen — grosse Fahrt« prav lep članek o potovanju treh nemških turistov z avtomobilom po Jugoslaviji. Tekstu je priložena serija sijajno posređenih fotografij posnetkov iz Dalmacije, Crne gore in Južne Srbije. »Bili smo pripravljani na lepote«, pripoveduje članek, »a ta čudesa so nas zadivljala; čudovite pokrajine, vanje pa vpletene kraste stare kulture. Šibenik s svojo benečansko katedralo, prelesto pravljeno mesto Trogir, elegantno razgibani Split, ki je viden v gigantso Dioklecianovo palačo kakor sat v panji, in potem Dubrovnik, ta Vineta juga, in nepopisni Kutorski zalivi, kjer imajo še celo meglice sinji pravilni sijaj. Človeku se zdi nemogoče, da bi se dalo na svetu še kaj lepšega doživeti«. In vendar so nemški turisti tudi na svoji nadaljnji poti naleteli zmerom na nova odkritja, ki so se drugo za drugim prekašala med soboj: lovcenska cesta do Cetinja 42 umetno zrajenih serpentin in potem čez Čakorski prelaz, tik meje večnega snega, v starodavno Peč in v orientalske pokrajine srbskega juga. Po 3400 km avtomobilske vožnje so se vsi trije popotniki polni hvale in navdušenja vrnili v Berlin.

• Stoletnica timoške eparhije in stolne cerkve v Zaječaru. Septembra bo praznovala Timoška krajina dva pomembna jubileja. In sicer 100letnico timoške pravoslavne eparhije in stolne cerkve v Zaječaru. V turški dobi so bila pravoslavna svetišča v Timoški krajini zelo redka. Ljudstvo si je postavljalo le male lesene kapelice. S pomočjo kneza Miloša je bila leta 1834. zgrajena cerkev v Zaječaru, nekaj mesecev pozneje pa je bila ustanovljena eparhija za Timoško krajino, ki je tvorila poprej del niške mitropolije. Z ustanovitvijo eparhije je Timoška krajina mnogo pridobila v prosvetnem in nacionalnem oziru.

• Strokovni tečaj za občinske tajnike zaključuje. V soboto je bil zaključen prvi strokovni tečaj za občinske delavce, ki ga je priredila županska zveza in se je pričel 20. t. m. v Ljubljani. Tečaja se je udeležilo 109 občinskih delavcev, ki so redno in pozorno sledili vsem predavanjem predmetom. Predavanja so se vršila vsak dan od 7. do 12., popoldne od 3. do 6. in nekajkrat še zvečer od 9. do 10. ure. Predavatelj je bilo 22. V osmih dneh so predelali vsa tvarino, ki jo mora poznati vodilni občinski uradnik z ozirom na novi zakon o občinah. Udeleženci so napravili tudi poučne ekskurzije v Narodni muzej, mestno klavirno in tobakovo tovarno. Tečaj je v celoti dosegel prav lep uspeh, posebno če pomislimo, da se je tokrat prvičkrat

zbralo toliko občinskih namestnikov k skupnemu delu in da je bil to samo zaseben, informativen tečaj, ki ni bil v nobeni zvezi s § 91 občinskega zakona, po katerem je banska uprava dolžna, organizirati kurse za strokovno izobrazbo delavcev. Vsak udeleženec je dobil na koncu potrdilo o obiskovanju tečaja.

• Vozne olajšave za udeležence glavne skupščine JUU v Beogradu od 18. do 20. avgusta. Ministrstvo prometa je na prošnjo JUU v Beogradu dovolilo udeležencem skupščine z odklom B, Z. K. br. 166 od 18. julija 1934. naslednje ugodnosti. 1. Člani in članice JUU, državni uradniki uživajo četrtinsko vozno na podlagi uradnih legitimacij. 2. Člani in članice JUU, ki niso državni uradniki, uživajo polovično vozno. Članice in člani pod 1. — državni uradniki, naj kupijo na obojni postaji vozni listek s 50% popustom, ki ga dobijo na podlagi uradnih legitimacij. Ta vozni listek velja tudi za brezplačen povratek poleg potrdila predsedstva skupščine, da so se skupščine udeležili. Člani in članice pod 2. — naj si nabavijo na obojni postaji cel vozni listek. Ta vozni listek jim bo služil poleg potrdila predsedstva skupščine za brezplačno vožnjo pri povratku. Isti popusti so dovoljeni tudi na drž. ladjah. Za prenočišča se prijavite takoj JUU, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, Francišanska ulica 6-I.

• Potrdila za plačevanje šolnine. Dr. žarni vpokojenci, kakor tudi aktivni državni uslužbenci, ki potrebujejo potrdila o višini neposrednih davkov pri vpisu svojih otrok v šole zaradi pravilne odmere šolnine, naj vložijo svoje prošnje za izdajo predmetnih potrdil čim prej pri pristojnih uradih, da jim jih bodo mogli izdati pravočasno. V zadnjih dneh pred začetkom šolskega leta pride običajno toliko vlog, da se delo ne more izvršiti v redu.

• Napredoval je za šumarskega svetnika 5. skupine in sreskega šumarskega referenta sreskega načelstva v Prnjavoru in. Franjo Ravnik, šumarski svetnik 6. skupine in sreski šumarski referent istega načelstva.

• Silke pogreba generala Maistra na Uncu ima v zalogi: Fotografije »Mara«, Dol. Logatec. Eno od teh slik je danes približno kot prva, druge pa so bile v soboto in nedeljo v izložbi Tiskovne zadruge.

• Smrtna kosa. V Mariboru je umrla 84 letna nadučiteljeva vdova gospa Ana Cizelj, ki jo bodo položili k večnemu počitku danes ob 16. v Šmartnem pri Litiji pa je ugrabila smrt g. Simona Berliča, uradnega slugo. — Pokojnina blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• Težave avtomobilnih podjetij. V dvorani beograjske industrijske zbornice se je vršil v nedeljo občni zbor Zveze avtomobilnih podjetnikov Jugoslavije, ki je bila ustanovljena v začetku februarja 1931. Občnemu zboru je prisostvovalo mnogo avtomobilnih podjetnikov iz Beograda in notranjosti države. Sploh so bile dobro zastopane vse organizacije včlanjene v zvezi. Poročila odbornikov so naglašala, da se je položaj avtomobilnih podjetij v zadnjih letih zelo poslabšal. Dajave so previsoke in se ne upoštevajo, da avtomobilni podjetniki ne delajo nobene konkurence državnim železnicam, temveč da vsa taka podjetja z železnico sodelujejo in da ji pridobivajo v mnogih pokrajinah tudi mnogo potnikov. Posebne zasluge pa imajo avtomobilska podjetja tudi pri razvoju turizma, v narodnem gospodarstvu sploh in tudi v našem prosvetnem življenju, ker predstavljajo v nekaterih področjih najvažnejše prometno sredstvo. Ko so bile sprejete resolucije, ki jih bo odbor zveze predložil na merodajnih mestih, se je razvila zanimiva diskusija, med katero so podjetniki iz raznih pokrajin očrtali svoje težave. Tako so avtomobilni podjetniki iz Banata navedli, da prevažajo nedelne avtobuse v zadnjem času konji, ker so takse na motorje prevelike.

• Fond za podpiranje revnih slušateljev beograjske univerze ne more vršiti svoje naloge, ker so se pri njem zadržali na posojilih, ki jih niso mogli ali pa ne morejo vrniti, nekdajni slušatelji univerze že za 1.200.000 Din. Mnogi dolžniki so res v težkem položaju, a so med njimi tudi taki, ki bi lahko bili že davno vrnili izposojene zneske. Uprava fonda je izterjanje dolgov poverila sedaj posebnemu oddelku.

• Zaprti in zaklenjeni vodnjaki. Občinska uprava v Stari Kanjiži je odredila, da morajo posestniki svoje vodnjake na dvo-riških in pred hišami dobro zapreti in zakleniti s ključavnicami. Do te nenavadne odredbe je prišlo zaradi tega, ker je v zadnjem času v vaških vodnjakih utonilo več malih otrok.

• Nedeljska nevihta, ki je prihrula nad Ljubljano okrog 16.30, je napravila na Gorenskem zlasti okrog Škofje Loke v smeri proti Medvodam na polju precej škodo. Tam je med dežjem padla tudi precej debela toča, ki je klesala sadno drevje in fižol. Toča je padala precej časa, naliva pa kar ni hotelo biti konec. Nižje ležeče

njive je voda mahoma zalila in drla pone-s tako močno, da je trgala zemljo in jo odnašala. Pred 18. pa se je nebo spet zjasnilo in sledil je sicer nekoliko hladan, a prijeten večer.

• Vrnitev pustolovca Weinbergerja. V spremstvu policije se je vrnil v Zagreb Branko Weinberger, ki je bil lani junak senzacionalne sleparske afere. Steparije so bile izvršene v Švic in tam so Weinbergerja tudi zalotili in zaprli. Weinberger je bil prejšnja leta v Zagrebu splošno znan zaradi svojega razkošnega in razuzdanega življenja. V banki, ki jo je vodil njegov oče, je mladenič dosegel položaj prokurista in ko so ga naposled le odstavili, si je še pridržal razne dokumente, s katerimi je potem napravil velike sleparije v Švic. Ko je kazen prestal, so ga sedaj po odgonu odpretili v domovino. Malverzacije, ki jih je izvedel doma, in tudi razne druge njegove afeze so potlačene in z denarjem poravnane. Weinbergerja pa bodo sedaj spravili baje v neki sanatorij, ker je, kakor pravijo, živčno zbolel v švicarskih zaporih.

• Po razkritju trojnega roparskega umora v Slavonskem Samcu. Kakor že znan, je bilo po naključju ugotovljeno, da je v Slavonskem Samcu umoril posestnika Gube-rovića njegovo ženo in taščo neki Adam Majar iz vukovarske okolice. Pri zločinu so našli samokres, ki je bil last umorjene-ga posestnika. Majar je pod pezo dokazov zločin priznal, preiskovalne oblasti pa se sedaj trudijo, da bi izsledile njegove skrivce. Majar sam namreč ni mogel izvršiti trojnega roparskega umora in je imel vsaj nekaj pomočnikov, ki so mu bili opisali razmere v Guberovičevi hiši. Posest umorjenega Guberovića upravlja sedaj občina, ker ni nobenih ožjih sorodnikov žrtve strašnega zločina.

• Revija za propagando turizma, družbo, sport in kino, se imenuje »Naša pota«. Številka za maj je pravkar izšla. Iz pestre vsebine, ki se od številke do številke izboljšuje, omenjamo Pirnatov prispevek »Marjan, biser Dalmacije« v spomin na nedavne jadranske dneve, Regaljev članek »V tajstvenih bosanskih mohamedanskih samostanih«, v katerem nam pisec odkriva zanimivo mohamedansko samostansko življenje, ki je le redko katerim med nami znano, izredno pester in dokumentiran članek Vladimirja Kapusa »Kamogoriški kovači in kovačnice«, Samčev reportažo »Po beli Donavi« Vandotov opis Kranjske gore, Ravljenov »Polet skozi poletni dan na Dolenskem«, Slokanovo kozerjo »Čez čarjaro med štajerci in Kranjci«, prevoda dveh pesmi Miloša Crnjanskega, važen prispevek za vse naše tujskoprometne ustanove »Vzorno statistično delo«, v katerem je pojasnjena slika tabelarnega pregleda tujškega prometa na Bledu za skoraj 50 let nazaj, ki jo je izdelal ravnatelj tamošnje Zdraviliške komisije g. Rene Letis in »Moda na plaži«, ki jo zanimava ves naš nejni spol. Poleg omenjenih član-kov poživljajo revijo še razne druge koristne rubrike, kakor Sport, Film, Naše knjige in revije in Informacije za potovanje, v katerih bo vsakdo našel pregled najvažnejših potovanj po domovini in po inozemstvu po nižnjih cenah. Revijo izdajata Ljubljanska Zveza za tujski promet in mariborska Tujkoprometna zveza, a ureja jo okusno in spretno g. Vladimir Regalji, toplo priporočamo. Celoletna naročnina je 60 Din, a naroča se v Ljubljani, poštini pral 114.

• Ciril Metodovi družbi je nakazala rodbina dr. Tajnškova iz št. Pavla pri Preboldu 100 Din namesto vena na kredo po-kojnemu generalu Maistru. Hvala!

• Splošno priljubljeno shajališče za-greških Slovencev, znana »Seršenova ljubomerska gostilna« se s 1. avgustom prese-seli iz Radčeve ulice 12. v nove večje prostore v Prški ulici 8. na dvorišču. Udobni prostori, obsejni hladni vrh, dobra domača kuhinja, posebno pa izbrana ljubomerska kapljica, bo skrbela za popolno zadovolj-nost gostov. Praška ulica veže Jelatičev trg z Zrinjcem, ter ima tramvajsko po-stajo.

• Čudovita moč kamilic za lepoto in zdravje kože. Revolucija v sodobni kozme-tiki! Opozarjamo na današnji oglaš! Obidele oblike barva v razlihih bar-vah in pisira tovarna JOS. REICH.

ZVOČNI KINO
SOKOLSKI DOM V SISKI
Telefon 33-87

HELEN HAYES IN CARY COOPER
v filmu velike, požrtvovalne ljubezni

Sestra Katarina

Ljubav mladega poročnika in angle-
ške bolničarke.
Predstave: v torek, sredo in četrtek
ob 7. in 9. uri.

V dopolnilno nov zvočni tehnik!
Pride! »QUIK« Pride!
Lillian Harvey in Hans Albers.

Iz Ljubljane

— Otroci se vračajo s počitnic. V sobo-to se je vrnilo v Ljubljano 40 fantov iz Kamne gorice, kamor jih je poslala Bolniška blagajna mest. uslužbencev na letova-nje. Vsi so prišli dom veselji, zdravi in vsak je prinesel z Gorenjskega novo zalogo sve-žih moči. Včeraj se je na njihovo mesto od-peljalo 40 deklic, prav tako same hčerke mestnih uslužbencev. V soboto se je vr-nilo tudi 60 fantov iz Poljan in 100 deklic iz Mednega, ki so bili na počitnicah na stroške socialno-političnega oddelka mest-ne občine. Med temi malimi letoviščarji ai so zdravstveno in po teži prav tako vsi do-bro napredovali, je odnesel rekord majhen fantek, ki se je v Poljanah zredil v enem mesecu za 6 kg. Povprečno pa je vsak pri-šel za 1 kg teži nazaj. V petek odpotuje v Medno novih 100 fantov, v soboto pa v Poljane 60 deklic. Kakor pred odhodom so bili vsi mali letoviščarji tudi ob povratku zdravniško pregledani na mestnem fizika-tu in so pri vseh ugotovili lep napredek. V Kraljevi letuje 60 dekcev in deklic, ki jih ograja rahitist ter so potrebni solnca. Od teh jih je 40 poslala mestna občina iz siromašnega ljubljanskega prebivalstva. 10 jih je na stroške Bolniške blagajne mestnih uslužbencev, 10 pa otrok sloven-skih staršev s Koroškega. Kolonijo v Kra-ljevičev je v nedeljo obiskala komisija so-cialno-političnega oddelka, ki je našla de-janje in nehanje malih letoviščarjev in njih skrbnikov v najlepšem redu.

— Posebna sodna komisija je v petek na licu mesta ogledala kraj, kjer se je po-nesrečil graditelj Jože Bricej. Preleko-vali sodnik z zapisnikarjem ter v navzo-čnosti zastopnika Bricejeve rodbine, odvet-nika dr. Persina, je popoldne ogledala kraj nezgode, kanal in položaj okolice in bližini artiljerijske vojašnice. Komisija si je polo-žaj ogledala tudi ponoči okoli 22.30, ker se je ob takem času primerila nezgoda. Upo-tovila je vse podrobnosti. Zaznanih je bil tudi vojak, ki je stal na straži pri štabnem poslopiju in je videl, kako se je pokojni Bricej ponesrečil. Bricej ni imel svetilke prižgane. V neposredni bližini ograje, ki je bila napravljena po predpisih, se nahaja tudi cestna električna luč. Pri ograji je bila postavljena navadna petrolejka. Komisija si je nato po mestu ogledala še druge ograje, tako na Bleiweisovi cesti. Vojake-ke ararja torej po teh ugotovitvah ne za-dene krivda.

— Za sodelovanje radia in gledališča. Uprava zagrebskega Narodnega gledališča je pred nedavnim sklenila z upravo zagre-bške radijske postaje dogovor, po katerem bo gledališče s svojimi ansambli in solisti redno gostovalo v radiu. Tako bo gleda-lišče v sezoni oskrbelo 15 večernih oddaj po 90 minut, pri čemer bodo sodelovali operni, operetni in dramski ansambli in so-listi. Razen tega bo gledališče izvajalo vsak dan po 1 uro radijski spored. Prenosi oper in operet se bodo kakor doslej tudi poslej vršili vsak drugi in četrti ponedel-jek v mesecu. Sodelovanje radia in gleda-lišča se bo v smislu tega dogovora priče-lo že prihodnji mesec. — Vprašanje temse-je vzajemnosti med gledalištem in radiom je tudi pri nas pereče, ker ni prav, da bi dve ustanovi, ki sta si po svojem poslan-stvu tako sorodni, delovali povsem druz-ma mimo druge. Treba bi bilo samo najti na-čin, da se to sodelovanje izvede v bolj socialni obliki, kakor se je to zgodilo v Za-grebu. Tam so namreč operni in operetni pevci, člani orkestra in igralci izgubili po-tem dogovoru vsako pravico do honorarjev za nastope v radiu, ki so jim bili v teh časih gledališke in denarne krize doslej čeprav pičli in redki, vendarle v dobro po-moć.

— Poletne uradne ure pri sodišču. Ape-lacijsko sodišče v Ljubljani je v nedeljo pre-jelo od pravosodnega ministrstva urad-no obvestilo, da se imajo pri sodiščih vrsti-poletne uradne ure od 7.30 do 13.30. Ape-lacijsko sodišče je včeraj razposlalo na po-drejena okrožna sodišča odnosno sreska sodišča okrožnico, po kateri se prično po-letne ure že 31. julija. Te uradne ure bodo v veljavi do konca avgusta.

— Poroka. V soboto popoldne sta se po-ročila gđ. Majda Gabrova, bčl. urednika »Slov. Naroda« g. Anta Gabra, in dipl. teh-nik g. Janko Brili. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

— Palača Jadransko-podunavske banke prodana. Tvrda Bat'a je 11. t. m. kupila palačo Jadransko-podunavske banke za 4 in pol milijona dinarjev. Pogodba je že pri-javljena mestnemu davčnemu uradu za odmero pristojbine, ki bo znašala 4% od kupnine. V tej palači je bil svoj čas eloviti Malčev hotel, znan pod nemškimi imenom »Hotel Stadt Wien«. Lastnik hotela je bil hotelir Malč, katerega rodbina je igrala v mestu važno vlogo. L. 1873. je poslopije kupila Kranjska stavbna družba, ta pa je leta 1908. prodala poslopije bratom Deghen-ghi, Malussa & Cie. Med vojno l. 1916. je od Deghenghijev kupila palačo podružnica Jadranske banke v Ljubljani, l. 1922 pa je palačo prevzela Jadranska banka a. d. v Beogradu, l. 1924. pa je bila palača pre-pisana na Jadransko-podunavsko banko. Tvrda Bat'a je že začela nekdanje banč-

ne prostore preurejati za svojo trgovino s čevlji.

— Povožen otrok. Na Šmartinski cesti pred tovarno za klet je včeraj dopoldne po-dri neki kolezar 4 letnega sinčka mizarja Vinka Ložarja. Otrok je padel tako nesreč-ni, da se je ranil po životu in si razmaza-riil levo lice. Otroka so nemudoma odpel-jali v splošno bolnišnico, kjer so ga mo-rali operirati in mu rane zatiči.

Iz Celja

— Sprejem češkoslovaškega sokolstva. Bratje in sestre iz Češkoslovaške dose-pjo na pokrajinski zlet v Zagrebu v četrtek 2. avgusta. V Celje se pripeljejo v četrtek z vlakom ob 16. Brate in sestre vabimo, da se v čim večjem številu udeležijo sprejema dragih gostov na celjskem kolodvoru, da se vsaj delno oddolžimo za veliko ljubezen, katere je jugoslovensko sokolstvo deležno, kadar pride v goste k bratom češkoslova-koim.

— Za uprizaritev »Šehernik«, ki bo 11. 12., 14. in 15. avgusta pred šupno cerk-vijo v Celju v režiji vodje Celjskega stu-dia g. Milana Košiča, vlada že sedaj ve-liko zanimanje. Sodelovalo bo nad 40 igral-cev, poleg tega pa še orkester in pevski zbor. Naslovno vlogo bo igral g. Fedor Gradnik, vlogo Boga g. Košič, vlogo ma-tere pa gđ. Turkova.

— Kino Union. Danes ob 16.15 in 20.30, svetočna opereta »Kadar srce razgovori« in svočna predigra.

Iz Maribora

— III. Mariborski teden« od 4. do 15. avgusta. Velika revija motociklističnega sporta. Dne 5. avgusta prireja Moto-klub Maribor velike cestne dirke na krožni pro-gi Maribor—Kamnica—Maribor. Poleg naj-boljših domačih dirkačev je zagisuran start znanih mednarodnih mojstrov ter bo dirka nudila izredno napete momente pri tekmo-vanju elitnih dirkačev za dragocena darila. Dne 12. avgusta pa organizira Moto-sekcija Peruna prvo mednarodno zvezdno vožnjo avtomobilistov, kolezarjev in motociklistov v Maribor. Po dosedanjih prijavah je lahko presoditi, da bo to največja tovrstna pri-reditev v Jugoslaviji sploh in bo ob tel priilki mogel Maribor pozdraviti v svoji sredini zastopnike cele srednje Evrope. Moto-sekcija Peruna se ni strahla ne tru-da ne ogromnih stroškov in je razpisala za udeležence zvezdne vožnje celo vrsto dra-gocenih častnih daril. Klub je izdal tiskani spored vožnje v raznih jezikih in ga raz-poslal po vsej Evropi. Na cilju, ki bo od 7. do 11. ure na Trgu svobode, bo udele-ženecem pripravljen krasen sprejem, nakar se podajo v propagandni vožnji skozi me-sto. Popoldne je namenjen ogledu razstav »Mariborskega tedna« in obisku Maribor-skega otoka, nakar se izvrši razdelitev na-grad v restavraciji Ahtig na Tržaški cesti. Izredno aginost in trud domačega kluba za povzdgo tujškega prometa pri nas je treba tolopo pozdraviti.

— Zaradi prireditve »Mariborski teden« ostanje do preklica za promet zaprte na-slednje ulice: Prešernova ul. od Dijaškega doma do Jemčevega vrta in Razlagova uli-ca od vhoda v pivovarno »Union« do otroškega vrta.

— Uprava »Mariborskega tedna« vjdno-prosi vinogradnike in podjetnike, ki so prijavili svojo udeležbo na vinski razstavi in pokusnji, da dostavijo vino do 1. avgusta v pisarno »Mariborskega tedna« v Razlago-vi ulici (Otroški vrtec).

— Likvidacija Jugoslovenske Matice — ustanovitev »Branibora«. V petek se je vršil v mali dvorani Narodnega doma iz-redni občni zbor mariborske podružnice Jugoslovenske Matice. Po poročilih, ki so jih podali predsednik Detela, blagajnik Do-ležal in tajnik Brandner, je bila soglasno sklenjena likvidacija podružnice, ker je njeno delovanje zaradi razpusta pokrajinskega odbora onemogočeno. Takoj za tem se je vršil ustanovni občni zbor društva »Branibor«, ki bo vršil iste naloge kot biv-ša Jugoslovenska Matica. Za predsednika je bil izvoljen g. Stanko Detela, za pod-predsednika g. Jože Mohorko, v odbor pa gg.: dr. Vekoslav Kukovec, prof. Jan Sediv, Lojze Doležal, Bogomir Guštin, Jakob Perhavec, Josip Bratoš in Anton Bradner; v nadzorstvo pa gg. Ferdo Karis in Ivan Kramer. Zaradi ustanovitve obrambnega sveta, v katerem naj bi bilo združeno in enotno usmerjeno vse narodno-obrambno delo, se bo vršila posebna anketa, ki jo sklicuje Zveza kulturnih društev.

— Zaključek šolskega leta na banovin-ski vinarski in sadjarski šoli je bil v sobo-to združen z lepjo slavnostjo. Prisotni so bili zastopniki oblastev, in sicer senator

Vladimir Černe

gostilničar v Zagrebu
Varšavska ul. št. 5 (Samostanska),
tik »Europa« kina, se priporoča ob
priliki sokolskega zleta v Zagrebu.

Kulturni pregled

Nov roman Miška Kranjca

Slovenska proza se v zadnjem času nekoliko dviga. Napredek opažamo za sedaj bolj v količini izvirne proizvodnje nego v nje kvaliteti. Še vedno je umet-niško težišče našega pripovedništva v srednji generaciji. Mlajši literarni rod ima nekaj imen, ki več šele obetajo, ne-go so mogla pokazati z dosedanjimi spisi. Tudi povojno epično prozo je za-jela tista težko opisljiva razpoloženost, ki jo nekateri označujejo s premlačno besedo kriza.

»Križa« se tiče oblike in snovi. Vplivi Carkarjevega novoromantizma in liriz-ma, torej izrazito subjektivne umetni-ške forme, se združujejo z vplivi pred-vojnega impresionizma (Zola ima pri nekaterih mladih še nenavadno visok tečaj). Z druge strani se čuti vpliv ta-kih novoromantik, kakor je Hamsum, Poleg tega je videti v naši prozi nekaj literarni barok, ki je dobil v Preglju najizrazitejšega oblikovalca. Tudi eks-presionizem je zapustil tu in tam kak-šno sled. Ti »zmi« so kajpak samo eti-kete, s katerimi skušamo razpoznavati

stvarjalne težnje naših pripovednikov, določiti njih umetniško in idejno usmer-jenost, dognati pota, ki jih hodijo.

S preprostejšimi besedami bi se lahko izrazili takole: Pisatelji, ki pri nas goje roman in novelo, se stilno gibljejo še v predvojnem času, ali pa delajo poskuse z novimi oblikami in novo snovjo. Umet-niško stvarjanje pa ne trpi poskusov. Zanj je vedno značilno, da ne more biti drugače nego je napisano. Pravo stvarjanje podlega notranji nujnosti. Kdor eksperimentira, še išče — in prav iskanje je značilno za vse naše mlajše pisatelje. Iščejo pravo formo, delajo po-skuse z idejno vsebino in tendenco. Za epično prozo je vedno pomembna raz-dalje med stvarjajočim subjektom in snovjo, ki jo oblikuje. Pri nas je ta razdalja le prebogosto v škodo pravi epiki. Zakaj epika je prav kakor dra-matika podvržena nekim estetskim za-konom, in če teh ne priznamo, vsaj neki zakonitosti, ki jo občuti sleherni pozo-ren čitatelj; nikar ne mislite, da si da vse natveziti. Stvari morajo stati na ne-

kem mestu; to, kar hodi po zemlji, ne sme plavati v zraku. Zaradi tega je skrivnost dobre epike v skrivnosti do-bre arhitektonike.

Preveliki subjektivizem in čisto ne-utemeljeni lirizem sta doslej pri neka-terih naših mlajših pisateljih zaslonila pogled na nastajajočo epično stavbo: odtod tako čudne konstrukcije. Često moti tudi to, da za pisateljem ne čutiš ne močne vere in ne močnega dvoma; danes ti piše kakor kakšen Hamsum o moči lastne zemlje, ki ima globok vpliv na človekov odnos do sveta, jutri pa je voljan zaradi gesla o socialni umetnosti povečevati baš nasprotno, t. j. spro-letarizirano, z dobre zemlje nasilno ali po okoliščinah pregnanega kmeta. V umetnosti ni mogoče trajno slepomi-šiti: ali priznaš to za dobro, ono za sla-bo in greš svojo pot, ali pa se sučeš okrog pomodnih gesel in se venomer iščeš. Pravi pisatelj je tisti, ki vodi čita-telja, ne narobe. Naj čitatelj išče, pi-satelj pa naj hodi spredaj!

Roman Miška Kranjca »Pesem ceste« (izdala Jugoslav. knjigarna) je ne-dvomno zanimv pojav v slovenski prozi. Kranjec je talentiran pisatelj, ki je vzbudil pozornost že s prvimi novelami. Snovno je tako rekoč raširil geografijo slovenske književnosti v novo, doslej še

neizčrpano pokrajino, v Prekmurje, ali če hočete, Slovensko Krajino. Ta kos naše zemlje, ki je še nedavno tičal v pe-sti madžarskega fevdalizma in čigar so-cialni in kulturni odnosi so bili za naše literarno občinstvo povsem sveži, je pred njim resneje obravnavan v naši le-pi prozi samo »Prišlek« Malešič. To, da je Miško Kranjec prvi prekmurski rojak v naši prozi, mu je takoj pridobilo sim-patije, ki so pri nas le prebogosto že polovica kritike. Toda v tem primeru je bil pisatelj vreden pozornosti in simpa-tij. Iz njegovih spisov je dihala nekaj svežega, čutil si, da orje novino, ki se je že dolgo ni dotaknil plug.

V »Težakih« in »Življenju« je Kra-njec skušal preiti iz novele v pravo epič-no prozo, v roman. Na to področje, ki zahteva mnogo tako rekoč obrtniškega dela, tehnike in še več stvarjalne di-scipline, pa ostro preglednost, arhitek-tonsko doslednost pri kopicanju gradi-va, srečno roko pri orisu oseb, in še marsikaj, na to področje je Kranjec prenesel svoj »novelistični aparat«. Za-radi tega so njegovi večji spisi še vedno v večji meri razširjene novele nego ro-mani v pravem pomenu besede. Zakaj dober roman je masivna stavba; pri njem vedno čutiš silo zidov, ki nosijo njegovo dejanje. V romanu bi ne smelo biti nič slučajnega in neutemeljenega.

Lirične strani so samo dekoracije na njegovi fasadi, ne pa njegove stene. Kranjec ni uspel, da bi obvladal pravi epični izraz s tisto silo, ki označuje prave romanopisce. Še manj mu je epična konstrukcija uspela v »Predmestju«, ki na ozadju motivov iz ljubljanske perife-rije obravnava socialni problem. Že ta-krat je pisec teh vrstic zapisal, da Mi-ško Kranjec najbolj uspeva tam, kjer opisuje kmečki svet. Sedaj se je po lepi vrsti novel, ki sodijo med najboljše, kar smo dobili v zadnjih letih, zopet vrnil k romanu Slovenske Krajine.

Vsebinsa »Pesmi ceste« je dokaj pre-prosta: Čehova Manka se odtrga od grude in po nekem čudnem nagibu, ki ni morda samo privzgojen in ni le po-sledek njene poznejše zmešanosti, mar-več je primarno-življenjski, tava po ce-stah, od vasi do vasi, iz kraja v kraj ši-rom Slovenske Krajine in Medmurja. Zaman se skuša ustaliti: ne ljubezen pastirja Toša z marofa grofa Zichyja, ne izkušnje z moškimi, ki ji naprtijo otroka za otrokom, je ne morejo prive-zati k zemlji in k rednemu življenju. V svoji krvi nosi »pesem ceste«, tolikanj umljivo ciganskemu občutju. Uso-dno njene najstarejše hčeri Eve spre-mljamo od poroda med kravami v hlevu pa do usodnega preloma v njenem živ-ljenju, ko se ob materi-beračici zgrozí

Dr. Ploj, načelnik kmetijskega oddelka banke uprave inž. Zidanšek, sreski načelnik dr. Senekovič, predsednika sres. kmet. odborov Šiker in Šumenjak, predsednik občine Košaki Ivo Janžekovič, predsednik kmet. podružnice Maribor dr. Kovačič, ravnatelj kmet. posk. postaje inž. Mohorčič, predstavniki okoliških sol ter stari in sorodniki učencev in drugi kmetovalci. Slavnost je otvoril pevski zbor učencev, nakar je izrekel prisrčne pozdrave ravnatelj zavoda dr. Priol, ki je podal tudi letno poročilo o delovanju v minulem šolskem letu. Letos so končali zavod 18 učencev. Sledil je nagovor zastopnika banke uprave g. inž. Zidanška. Po razdelitvi spričeval in premij so nastopili gojenci še z deklaracijami in pesmijo; učenec Kladnik pa se je zahvalil ravnatelju in profesorjem.

a—Namesto venca na grob pokojnega generala Maistra je daroval polkovnik g. V. Kristan 150 Din Rdečemu križu v Mariboru. Denar se naj dvigne v upravi »Jutra« v Mariboru.

a—Dilaška kolonija v Martinščici. Iz Maribora odpotuje 11. skupina za Martinščico danes ob 18. Zbirališče pred kolo-dvorom ob 17.30.

a—Vlom. Neznani zločinci so te dni obiskali vilo narodnega poslanca g. Krejčiča v Bezenji pri Rušah in odnesli iz stanovanj vse, kar jim je prišlo pod roko. Vlomilci so prepili železne križe na oknu stranskega ter zlezli skozi okno v vilo. Narodni poslanec trpi škodo okrog 15.000 Din.

Repertoar

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 4. avgusta ob 20. v mestnem parku na otroškem gledališču ob koncu Tyrševih ulice: »Kulturna prireditelj v Črni mlaki«. Premiera ob otvoritvi »Mariborskega tedna«.

Iz Kamnika

ka—Tiskarski škrat je v soboto tudi nam ponagajal in nam v notici o poroki dveh kamničanov na Lokrumu pri Dubrovniku zmešal imena. Prav se more torej glasila, da sta se poročila inž. Bojan Kraut in Anica Kumrova, hčerka g. Karla Kumra, restavraterja na Suti.

ka—Letoviščarji na izletih. Naše marljivo turško-prometno društvo lepo skrbi, da bodo številni letoviščarji, ki so letos obiskali naš kraj, odnesli iz Slovenije kmalu lepše vtise in se navdušili za lepote naših krajev. Predsednik g. Alfonz Skala je organiziral že več popoldanskih in celodnevni izletov, katerih so se večinoma udeležili letoviščarji. Celodnevni izleti na Brezje, Bled in Bohinj, v Logarsko dolino in v Rogoško Slatino so bili tako obiskani, da je že zmanjkalo prostora. V četrtek je bil popoldanski izlet v Gornji grad, kjer so izletniki obiskali tudi nadškofa dr. Jegliča. Turško-prometno društvo bo v prihodnjih dneh organiziralo izlete v Velesovo in na Jezersko, v Celje, Ribnico, v dolino gradov itd. S takimi izleti, katerih se naši letoviščarji zelo radi udeležijo, vršimo najlepšo propagando za letoviški podvig naših krajev in le želimo bi, da bi tudi drugi naši letoviški kraji v tem pogledu posnemali Kamnik.

Iz Ptujja

j—Sezona sadja v ptujskem okraju se je že pričela. Po deželi vidi vedno vse polno trgovcev s sadjem, pa tudi veliko prebudevalcev, ki ponujajo kmetu prav nizke denarje, akoravno ima sadje ravno letos izredno visoko ceno. Ponujajo pa 1.25 do 1.50 Din za kg jabolč. Ker kmet ni poučen o cenah, seveda nasleda spekulacijam. Potrebno bi bilo, da Sadjarsko društvo v Mariboru začne objavljati cene sadja, da se bo vedel tudi kmet ravnati.

j—Kolesar pod avtom. Na cesti od Ptujja proti Sv. Urbanu se je pripetila v soboto popoldne okoli 19. huda avtomobilska

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlažnost, v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblazinost 1—10. 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo 30. julija

Ljubljana 7. 762,3, 17,4, 80, 0, 10, 20,6, dež; Ljubljana 13. 760,0, 26,7, 57, 8, 1, 2, —; Maribor 7. 759,9, 18,0, 80, 0, 5, 8,7, dež; Zagreb 7. 761,4, 21,0, 80, 0, 0, —; Sarajevo 7. 761,3, 18,0, 80, 0, 0, —; Skopje 7. 761,2, 24,0, 70, 0, 1, 2,0, dež; Split 7. 760,4, 25,0, 60, NE2, 0, —; Kumbor 7. 760,6, 23,0, 90, NE2, 0, —; Rab 7. 760,9, 22,0, 60, 0, 0, —.

Temperatura: Ljubljana 23,8, 16,2; Maribor 26,4, 17,0; Zagreb 28,0, 19,0; Beograd Sarajevo —, 13,0; Skopje 32,0, 20,0; Split 32,0, 22,0; Kumbor —, 20,0; Rab —, 21,0.

Pregled vremena 30. t. m.: Slabi sloji visokega pritiska nad Francijo in Alpani, v ostalih krajih depresijsko stanje. V Angliji, severni Nemčiji in Poljski oblačno in deževno, drugod lepo vreme. Temperatura je narasla v srednji in južni Evropi. — V Jugoslaviji vedro in toplo v vsej državi. Minimum Plivlje 12, maksimum Senta 32 stopinj C.

pred cesto in se spokorjena umakne v gore, daleč od ceste. V življenjski okvir Eve je pisatelj strnil mnogo lepih in značilnih slik iz življenja preprostih ljudi v Prekmurju in delno v Medmurju. V nobeni izmed dosedanjih daljših povesti nam ni dal Kranjec toliko Prekmurja, kakor v »Pesmi ceste«. Marofci, ceste z jagnedi, Mura in mlini ob nji, revne bajte ob cestah, poezija pomladi na ravninah, lepe nedelje, prošenja in podobni okraski se prilagajo povesti kakor fini našivi ženski obleki.

Osnovni motiv »Pesmi ceste« je hrepenenje po sreči. Manka venomer sanjari o daljni sreči, ko z otrokom na hrbtni roma po cestah in pripoveduje sanjarije, ki jih je pričaralo neutrušeno hrepenenje. Tudi njena hči Eva išče srečo in si razbija iluzije ob dejstvih resničnega življenja. Od kod je v Prekmurju toliko hrepenenja? Zdi se mi, da ga je zanesel, ne v Prekmurje, marveč v prozo Miška Kranjca, literarni veter iz Skandinavije in Rusije. Preprosti ljudje, ki hodijo po cestah, imajo kaj primitivne pojme o sreči. Vročične sanje o nji so vedno združene z nekim raffinementom, ki nastaja tam, kjer se duševnost loči od zdravih življenjskih nagonov in si ustvari svoj izumetničeni, civilizirani svet.

Kranjčev roman trpi zaradi pomanj-

nežgoda. Vozil je neki avtomobilist iz Ptujja dva duhovnika, namenjena k neki primici. Nasproti se je pripeljal na kolesu 56-letni Krajnc Franc iz Črnihe občine Trnovska vas. Kolesar je bil nekoliko nesiguren v vožnji in ko se je avtomobilist najmanj nadejal, se je znašel kolesar pod avtomobilom in obležal s trikrat zlomljeno levo nogo ter lažimi poškodbami na glavi in levici. Bil je nezavesten, a se je kmalu spet osvestil in ga je odpeljal poklicani reševalni avto v ptujsko bolnišnico.

j—Nečloveški oče. Orožniška patrulja iz Zavrča je na svojem službenem obhodu na Gorenjskem vrhu v Halozah doganila, da drži posestnik F. M. iz Gorenjskega vrha zaprtega svojega 4letnega sina Alojza. Patrulja se je podala na dom ter res

našla otroka zaprtega v zatohli in smrdljivi sobi na slami sedečega, ki je bil napolnjen in v same cunje zavrt, vse sestrane in zanamare, pomazan s človeškim blatom in ves opikan od uši in bolh. Bil je tudi taklo plah, da je skril ob vstopu orožnikov v sobo glavo med kolena in se ni upal pogledati orožnikov. Videti je bil kot pravičnik mučenik in bi se moral vsakemu smiliti v dno duše. Po zaslišanju je M. izjavil orožnikom, da je tako reven, da nima otroku kaj jesti dati, samo ženo pa da ima že nad leto dni v bolnici zaradi oči. Ker je bil otrok že skoraj iznemogel, so mu ga s porazumno z občino odvzeli ter ga dali v oskrbo posestnici Mariji Brodnjakovi, ki bo zdaj lepo vzgojila otroka. Zadevo ima v rokah sodišče.

Gospodarstvo

čvrsta tendenca dinarja

Že nekaj tednov je naš dinar zelo čvrst. Tečaj na evobodnem deviznem trgu, kjer se trgujejo devize, ki ne izvirajo od izvoza (saltraske devize), že od srede junija stalno popuščajo, kar je ponudba deviz precejšnja. Svobodne devize se danes trgujejo že na bazi 15.60 Din za švicarski frank nasproti 16.50 — 16.55 ev-d junija. Pri tečaju 16.50 Din za švicarski frank je znašala sredi junija privatna premija (na paritetne tečaje) okrog 48%, danes pa znaša le še 40%. Tudi tečaj angleškega funta in avstrijskega šilinga v privatnem kliringu na borzi so vzporedno v enaki meri popustili, kakor nam kaže naslednja primerjava:

sredi junija konec julija
privatni kliring:
angleški funti 256 240
avstrijski šilingi 9,40 8,48
svobodni deviz. trg:
baza švicarski frank 16,50 15,60

Povprečno so torej svobodni tečaji v zadnjih 6 tednih nazadovali za okrog 6%, tečaj šilinga pa še nekoliko več. Seveda ta padec tečajev ne more vplivati na plačilni promet z ostalimi državami, s katerimi imamo kliringe, kajti klirinška plačila se obračunavajo z uradno premijo 28,5%. Navdušno znatnemu obsegu klirinškega prometa pa očitano tudi pri Narodni banki v zadnjem času nekoliko večji dotok deviz in je značilna tudi največja odredba finančnega ministra od 26. t. m., po kateri morajo pooblašteni denarni zavodi odsej ponuditi Narodni banki na odkup 1:60% kupljenih izvoznih deviz (doslej 80%), dočim ostalih 40% lahko prodajo za legalne potrebe uvoza.

Čvrsta tendenca, ki jo kaže zadnje tedne naš dinar in ki se zrcali v nazadujočih tečajih na evobodnem deviznem trgu, je vsekakor v ozki zvezi z večjim dotokom inozemskih plačilnih sredstev, ki izvirajo od turškega prometa, ki je letos izredno živahen in belži zlasti velik priток inozemcev. Gotovo pa vpliva na tečaje tudi postopno izboljšanje naših valutnih razmer (Narodna banka je odplačala inozemstvu že znan del prej najetih deviznih kreditov).

Okrepitev našega dinarja na evobodnem deviznem tržišču in v privatnem kliringu je vsekakor zelo razveseljav pojav, ki nam kaže, da se postopno bližamo konsolidaciji naše valute. Na drugi strani pa nam ta pojav daje povod za razmišljanje o tem, kako naj v bodoče postopamo, da bo šla ta konsolidacija naprej brez nevarnih reakcij.

Naše gospodarstvo si želi samo to, da končno preneha vsaka negotovost glede vrednosti našega dinarja nasproti tujim valutam in da se naša valuta definitivno stabilizira. Zlasti si želi naše gospodarstvo, da bi prenehale fluktuacije deviznih tečajev, ki prinašajo negotovost in riziko v zunanji trgovini. Kakor je iz splošnega stališča razveseljav čvrsta tendenca dinarja na evobodnem deviznem trgu in v privatnem kliringu, tako je padec tečajev tudi marsikoga neprijetno prizadel. Izvozniki, ki je n. pr. prodal sredi preteklega meseca blago v Avstrijo, računajo s tečajem 9,40 Din

za 1 šiling, in do danes se ni prejel šilingov iz te kupčije, mora utrpeti prav znatno izgubo na tečajni razliki. Enako se godi tudi izvozniku v Anglijo, ki je računel pred tedni, da bo funt od izvoza lahko v privatnem kliringu prodal po 256 Din in dobi zunje danes le še 240 Din in celo še manj. Pa tudi marsikateri izvoznik, ki je v zadnjem času plačal blago, uvoženo iz kake neklirinške države, z devizami, kupljenimi na evobodnem trgu, je utrpel posredno izgubo zaradi tega, ker je blago v dinarjih predrago plačal in pride danes konkurenčno blago lahko ceneje na trg. Res je, da je v tujih, ko so devizni tečaji narasli, marsikdo na tečajni razliki tudi zaslužil, toda solidnemu trgovcu ni za to, da bi imel možnost zaslužiti na tečajni razliki, ker ve, da lahko pride čas, ko bo tudi izgubil, in mu je gotovo ljubše, če lahko računa s stalnimi razmerami in stabilnimi tečaji, ker potem tudi lahko ostreje kalkulira.

Tudi v najbolj urejenih valutnih razmerah je stabilnost deviznih tečajev posledica intervencij novčanih banke, kajti vedno, kadar je na trgu preveč deviz in prično tečaji popuščati, mora novčanska banka odvisne devize (ali pa zlato) kupiti in vzeti v svoje rezerve, da jih lahko potem, ko se pojavi trenutno pomanjkanje deviz in imajo tečaji tendenco dvigovanja, zopet odda na trg. Če ne bi bilo teh stalnih intervencij, nobena valuta ne bi mogla biti stabilna in bi tečaji vedno precej fluktuirali.

Tudi v našem primeru bi bilo potrebno nekaj sličnega. Naša Narodna banka danes seveda ne more kupiti deviz, ki se ponujajo na trgu, ker velja za njo očitelna premija 28,5%. Koristno pa bi bilo, da bi kakšna institucija v naši državi vršila tako funkcijo kajti zelo verjetno je, da bo prišla tudi doba, ko bo na evobodnem trgu nastopilo pomanjkanje deviz in bi v tem primeru ta institucija lahko devize zopet oddajala.

Da prepreči nepotrebne večje fluktuacije tujih deviz, je Anglija ustanovila intervencijski fond, ki je prevzel prejšnjo vlogo Angleške banke, da skrbi za stabilnost deviznih tečajev, seveda le v okviru danih potreb. Pri nas bi bilo to tem bolj potrebno, ker so zaradi deviznih omejitev izločene tudi one naravne sile, ki v gospodarstvu samem skrbne za izravnavo. Naši denarni zavodi ne morejo danes kupovati odvisnih deviz, čeprav bi bilo to za stabilizacijo razmer koristno, ker bi se jim po deviznih predpisih lahko očitelo, da kopijo devize preko potrebe svojega prometa. Če ne gre drugače, naj bi se vsaj tovarni predpisi nekoliko omilili, kajti tujaka sezona bo v doglednem času pri kraju in s tem bo tudi prenehal sedanj veliki dotok protih deviz. Pojačan izvoz v jeseni pa prostemu deviznemu trgu ne bo prinesel večjega dotoka deviz, ker bo šel pretežno del v Narodno banko oziroma po pričakovani veliki aktivnosti naše trgovinske bilance povzročila predvsem zmanjšanje saldov v uradnih kliringih, ki predstavljajo letočno trgovsko zadolženost našega gospodarstva nasproti inozemstvu.

Gospodarske vesti

— Stanje hmeljskih nasadov v Češkoslovaški. Zateška Hmeljarska zveza poroča v najnovejšem poročilu, da je ponovni pregled nasadov pokazal, da zadnji dež ni bil zadosten. V suhih legah, ki so v žateškem okolišju v precejšni večini, se je stanje nasadov ponovno poslabšalo in so opažali ponekod napredovanje vršičnega in bakrenega palca. Kjer je še količaja mogoče, se nanašajo nasadov nadaljuje. V vlažnejših legah napreduje v zgodaj obreznih nasadih razvoj kobil in se bliža zoritvi, v pozno obreznih nasadih pa je rastlina, če je imela dovolj vlage, poglajala stranske poganjke in cvetne nastavke. V splošnem je stanje nezadovoljivo in so izgledi za letino bistveno slabši nego lani. Tudi Hmeljarska zveza za roudniški okoliš poroča, da je v enem delu nasadov (ena petina) opažati, da kobile spodaj polagoma dozorevajo, dočim se na vrhu še opaža cvetje. Bolj ugod-

no stanje je pri poznejše obreznih nasadih. Ceni se, da bo letošnji pridelek znašal kmaj dve tretjini lanskega.

— Naš trgovinski promet s Češkoslovaško. V prvem letošnjem polletju je znašal po češkoslovaški statistiki uvoz iz Jugoslavije v Češkoslovaško 64 milijonov Kč (lani 66 milijonov), dočim je znašal izvoz češkoslovaškega blaga v Jugoslavijo 115 milijonov Kč (93 milijonov). Češkoslovaška trgovinska bilanca z našo državo je bila torej v prvem polletju aktivna za 51 milijonov. Tudi lani je bila v prvem polletju zabeležena aktivnost v višini 27 milijonov, ki pa je bila do konca leta izravnana, tako da je bila končna trgovinska bilanca za malenkost pasivna.

— Naša tekstilna industrija. Po podatkih iz strokovnih krogov imamo sedaj v naši državi že 370 tekstilnih tvornic. V bombažni stroki je v obratu 9 predilnic in 45 bombažnih tkalnic, ki imajo 131.000 vreten in 9000 stavev. Vrhu tega je 11 velikih tvor-

ne za volneno blago, ki ima vsaka svojo predilnico, tkalnico in barvarno. Skupna letna produkcija znaša sedaj okrog 6 milijonov metrov volnena blaga, medtem ko se domačo potrebo ceni na 10 milijonov metrov. Kapaciteta teh 11 tvornic za volneno blago pa se lahko podvoji. Za tkanje lanih tkanin iz vsega 900 mehaničnih stavev. Vrvi in vrvareke izdeluje 6 tvornic, ki oskrbujejo 80 vagonov blaga za domačo potrebo, 100 vagonov pa na 140 izvozijo. Polag tega se izvažajo še predvse iz konoplje in polifabrikat. Produkcija nozavie in trikotajnih predmetov je že prekorajla višino domače potrebe.

— Izplačilo kupona št. 11 obveznic 2,5% rente za Vojno škodo bodo od 1. avgusta t. l. dalje vršile Poštna hranilnica in njene podružnice v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Skopju ter vse pošte v državi. Pošte bodo izplačale na dan 10 kuponov vsaki osebi, preko tega števila pa bodo izplačevale Poštna hranilnica in njene podružnice. Da se prepreči predolgo čakanje pri blagajnah Poštna hranilnica in njenih podružnicah pri izplačevanju kuponov in da se hkratu olajša in pospeši delo, se opozarjajo vsi lastniki, ki imajo več nego 200 kuponov, da jih pošljejo po pošti v vršnostnem pisarni Poštni hranilnici ali najbližnji podružnici, ki bo to kupone po islem rodu, kakor jih bo sprejela, pregledala in poslala njihovo vrednost po pošti na naslov pošiljalca, ali jo pa odobrija na njegovem čekovnem računu ali na hranilni knjižici. Kupone se treba izročiti skupno s seznamom serijskih števil, ki ga pošiljalec podpiše obenem s točno navdbo naslova.

— V trgovinski register so se vpisale na slove tvrdke: Jadran, industrija perila lastnika: Endinger Bela in Blau Ludvik v Dolnji Lendavi; Zora, trgovina z nogavicami, manufakturi in galanterijskim blagom, perilom in pleteninami, Tea Weiss, komanditna družba v Ljubljani; Rataj Leo, trgovina s sadjem in deželimi pridelki na delo, pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah.

— Konkurs je razglašen o imovini tvrdke »Elektrolone«, družbe z o. z. v Ljubljani (upravnik mase Franc Cvrtin, Ljubljana, Tavčarjeva 2; prvi zbor umikov 10. avgusta ob 9., prijavni rok do 30. avgusta; ugotovljeni narek 31. avgusta).

— Dobave. Gradbeni oddelek direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. avgusta ponudbe glede dobave 4000 kg železa, 1700 kg železnih, 15.000 komadov bakrenih vretoklinov, 4000 kg klinastega železa, 3200 kg jekla, 700 kg železne pločevine, 4300 komadov zakovice, 900 komadov vijakov in 800 kg železa. Direktija državnega rudnika Kreke sprejema do 16. avgusta ponudbe glede dobave ravnega orodja. Direktija državnega rudnika Ugljevik sprejema do 16. avgusta ponudbe glede dobave 600 kg olja za mazanje žitnih vrvi. Direktija državnega rudnika Breza sprejema do 16. avgusta ponudbe glede dobave strokovnih knjig. Direktija državnega rudnika Kakanj sprejema do 16. avgusta ponudbe glede dobave 6 parov gumijastih čevljev in 6 parov jameških neopremnih oblek, 85 plošč železne pločevine, 700 kg vijakov z maticami, 5000 komadov železnih vijakov za les, 28 komadov železnih plošč, 3000 kg olja za osuvine in 1500 klobučevinastih obrobov. — Minerska komanda Kumbor sprejema do 27. avgusta ponudbe glede dobave 450 m konopnenih vrvi, 150 m katraniranih vrvi, 175 m jadrnine, 25 vreten baze sukanca, raznega lesnega materiala, 30 komadov eignalnih svetilk, 1600 m v. r. 6 varičnih koloturnikov ter glede dobave evinčnega minja, raznih barv, lenevne laka, terpentinskega olja, katranovega laka, karbolina, črničev za barvanje, bombaža za čiščenje loka, mineralnega olja, parafina, grafit, abonila, cevi, bakra, solne kielne, salmijaka ter raznih drugih kemikalij. Dne 7. avgusta se bo vršila pri glavnam sanitnem skladišču v Zemuni očetna licitacija za dobavo 100 komadov gumijastih termoform, 50 komadov gumijastih cevi, 100 kg gutaperče, napirja, 400 m gum. drnaze, dne 27. avgusta pa glede dobave 500 m kaliko platna in 700 m hidrofilne tkanine.

30. julija

Na ljubljanski borzi sta danes devizi Newyork in Amsterdam nekoliko popustili, dočim se je Berlin popravil. V privatnem kliringu je avstrijski šiling nadalje slab in notira sedaj 8,85 — 8,76 (v Zagrebu promet po 8,48. v Beogradu tečaj 8,45 — 8,55). Angleški funti notirajo v Zagrebu v privatnem kliringu 238,45 — 240,05, v Beogradu pa se nižje, namreč 234 — 235,60. Na zagrebški borzi je praško do prometa v grških bombih po 28,50, španske pzele pa so se nudile po 6,25.

Na zagrebškem efektinem tržišču se je Vojna škoda trevala po 317 in 318 (v Beogradu po 317,50), za december pa po 321 in 322. Nadalje je bil promet še v 7% investicijskem posojilu po 72, v 6% begluških obveznicah po 58,75, v 4% agrarnih obvezni-

cah po 38,50 in v 7% Blatrovem posojilu po 50 in 50,50.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2396,79 — 2398,15, Berlin 1311,25 — 1322,05, Bruselj 796,91 — 800,85, Curih 1108,35 — 1113,85, London 170,86 — 172,46, New York 3370,78 — 3399,04, Pariz 221,01 — 223,16, Pariz 141,06 — 141,92, Trst 231,01 — 233,41 (premijsa 28,5%).

Zagreb. Amsterdam 2396,79 — 2398,15, Berlin 1311,25 — 1322,05, Bruselj 796,91 do 800,85, London 170,86 — 172,46, Milan 291,01 do 293,41, Newyork kabel 3392,78 — 3421,04, ček 3370,78 — 3399,04, Pariz 224,04 — 225,16, Pariz 141,06 — 141,92, Curih 1108,35 do 1113,85.

Curih. Pariz 20,22, London 15,4525, Newyork 306,62, Bruselj 71,9250, Milan 26,29, Madrid 41,90, Amsterdam 207,30, Berlin 118,50, Dunaj 57,12, Stockholm 79,65, Oslo 77,65, København 69, Praga 12,7350, Varšava 57,95, Bukarešta 3,05.

Dunaj (Tečaj v priv kliringu). Beograd 11,75, London 27,19, Milan 46,14, Newyork 538,47, Pariz 35,56, Pariz 21,73, Curih 175,52, 100 S v zlatu 128.

Effekti

Ljubljana. Vojna škoda 316 — 318, 7% investicijska 71 — 72, 8% Blair 65 — 66, 7% Blair 58 — 58,50, 7% Drž. hipotekarna banka 68 — 69, 8% agrarne 38 — 39, 6% begluške 55 — 56.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 316 — 317, za september 319,50 — 321, za oktober 320, za december 321 — 322, 7% investicijske 71,50 — 72,50, 4% agrarne 38,50 — 39, 7% Blair 59 — 59,25, 8% Blair 68 — 69, 7% Drž. hipotekarna banka 69 — 72, 6% begluške 56,50 — 57; delnice: Narodna banka 4000 den., Priv. agrarna banka 217 — 219, Sečerana Osijek 110 do 130, Trbovlje 80 — 90.

Beograd. Vojna škoda 316 — 317 (317,50 zakli.), za december 321 — 322, 7% investicijske 71 — 71,50, 4% agrarne 38,50 do 39, 6% begluške 56,50 — 56,75 (57), za december 56,80 — 57 (56,80), 7% Blair 58,50 do 59,50, 7% Drž. hipotekarna banka 69 bl., Narodna banka 4045 den., Priv. agrarna banka 217 — 218 (219).

Dunaj. Državne železnice 11,90, Ruše 7 (v predborzi), Trboveljska 9,45, Alpeina-Montan 8,85, Sečerana 14 (v predborzi).

Blagovna tržišča

LES

+ Ljubljanska borza (30. t. m.) Tendence za les mlačna. Zaključenih je bilo 12 vagonov, in sicer 7 vagonov desk, 3 vagoni frizov in 2 vagona tramov.

ZITO

+ Ljubljanska borza (30. t. m.) Tendence za žito nespremenljiva. Zaključen je bil 1 vagon pšenice. — Nudijo se (vse za slovensko poselajo, plačljivo v 30 dneih) pšenica (po mlevski tarifi): baška 79/80 kg po 155 — 157,50, baška, 80 kg po 157,50 do 160; koruza (po navadni tarifi): popolnoma suha s kakovostno garancijo za julij 147,50 do 150; moka: baška 0,025 po 250 — 255.

+ Novosadska blagovna borza (30. t. m.) Tendence nespremenljiva. Promet srednji. Pšenica: baška, okol. Novi Sad, srednjebaška in gornjebaška, stara 78 kg, in nova 79 kg 109—111; okol. Sombor, stara 78 kg, in nova 79 kg 106—108; baška ladja Tisa, stara 77 kg in nova 79 kg 120—122; ladja Begej stara 77 kg in nova 79 kg 119—121; slavonska nova 79 kg 104—106; sremeska, stara 78 kg in nova 79 kg 107—109; gornjebanatska, stara 77 kg in nova 79 kg 109—111. Oves: baški, sremski, slavonski 72—74; banatska 70—72; baška ladja 76—80. Jčmen: baški in sremski novi 65—66 kg 85 — 87, Koruza: baška 88 — 90; okol. Sombor 89 — 91; banatska 87 — 89; ladja Tisa ali Dunaj 99—101. Moka: baška in banatska 0,025 in 0,025 185—205 (sremeska, slavonska 185—195); 0,025 165—185 (165—175).

+ Chicago, 30. julija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 99,25, za september 101,50, za december 103,50; koruza: za julij 65,625.

+ Winnipeg, 30. julija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 98, za avgust 99,25.

VINO

Vinsko tržišče v dravski banovini (28. t. m.). Se vedno nikake bistvene izpremembe v vinski trgovini. Povsod vlada nekako mrtvilo, kar konzum vedno bolj peša. V mestih razmeroma še nekoliko gre, slabše je pa na deželi. Zato pa mali vinogradarji, ki še niso prodali svojega lanskega pridelka, silijo z novčanjem, dočim se držijo boljši posestniki, ki razpolagajo z večjimi količinami, bolj rezervirano. Zlasti v krajih, kjer je toča polodila, so vinogradniki nespoustljivi z ozirom na bližajočo se kvantitativno še slabšo letino od lanske. Sicer pa trta pri dovoljni mokroti in primerni goridki lepo kaže in bo letos grozdje bolj zgodaj dozorelo. Nastavek je le redkokje prav povoljen in so razne uime tar. škodljiv pridelki tudi precej ektrili. Zaradi razne zoritve posebno zgodnejših sort se bo letos prodaja grozdja razmahnila in pospešila, čimer se bo vinski pridelok še bolj ektril, kar pa ne bo nič škodovno zboljšanju vinskih cen v jeseni. Sicer vlada še velika negotovost, kako se letnega razviti vinski trg v jeseni. Če se denarne razmere ne zboljšajo, bo vsekakor klaverna tudi v ceni in morda še slabši od lanskega.

ko ga imenujejo Nemci Olechnitz, kakor je pisala graška »Tagespost« še do nedavna, kar kaže na etno slovensko ime Jošče. Prvotni kraj je bil pač nekoliko pomaknjen proti Rakitčanu, kjer so samevali ob močvirju ješče, tam, kjer kraše sedaj cesto visoki jagnedi.

Dr. P. St.</

Po drugem dejanju avstrijske tragedije

Dunaj bo vladal v duhu ubitega kancelarja Dollfussa — morilci bodo plačali zločin z življenjem — tragedija pa se bo nadaljevala

Zadnji dcm kancelarja Dollfussa

ko — Dunaj, 30. julija.

Od cerkve v Hietzingu drži Maxingstrasse naravnost navgor. Zid, ki loči schönbrunnski park od okolice, spremlja človeka, ki stopa po cesti, do griča. Ob ro-

Novi zvezni kancelar, šef državne obrambe in prosvetni minister dr. Schusch-nigg

bu ceste stoje hrasti gosto drug poleg drugega. Na desni stoje hiše dunajskih patri-cijev.

Po tej cesti se je pomikal mrtvaški sprevod, ki je v sobotnih večernih urah spremljal ubitega avstrijskega kancelarja na poslednji poti. Še preden dospel človek na vrh griča, pomole iz zidov svoje glave spomeniki. Park, ki prihajajo vanj ljudje, da se odpočijejo od dnevnih naporov, sko-ro nevidno prehaja v drugi park, iz kate-rega se ni treba ljudem nikoli več vrniti na delo.

To je pravcato mesto mrtvih, boljše re-čeno vrt pokojnikov, eno najmanjših, a tudi najbolj idiličnih pokopališč dunaj-skega mesta. Grobovi stoje v terasah, med njimi je mnogo gomil iz osemnajstega stoletja. Kadar pride človek na vrh griča,

ima lep razgled na ves Dunaj pod sebo. To pokopališče je polno grobov in malih mavzolejev. Tukaj leži pokopan pesnik Franz Grillparzer, ki še vedno mnogi ob-iskujejo njegov grob. Tudi Grillparzerjeva večna nevesta Kathi Fröhlichova je našla tukaj svoj zadnji mir. Na nekem grobu bereš napis »Le fidèle Cléry de Louis XVI. Le 27 may 1809.« Med drugimi je na tem pokopališču rodbinska grobnica grofa Cou-denhove-Calergija, grob telesnega zdravnika pokojnega avstrijskega cesarja Fran-ca Jožefa, dr. Jožefa Kerzla in mavzoleji mnogih aristokratskih rodbin Dunaja. Ne manjka niti grob soproge grofa Vladimirja Becka, voditelja računskega dvora, ki je šel pred kratkim v pokoj in prihaja semkaj skoro vsak dan z rožami na grob svoje družice. Tudi slikar Klimt je pokopan na tej njivi.

Na nekem grobu stoji kamen z napisom: »Hannerl«. To je grob pokojne hčerke ubitega avstrijskega kancelarja Dollfussa. Hannerl je živela komaj leto dni. Še nekaj dni pred smrtjo je dr. Dollfuss obiskal grob svojega otroka ter položil nanj sopek belih lilij. Nekaj korakov od tega groba so v soboto položili v zemljo dr. Dollfussa sa-mega.

V tem grobu pa bo ostalo Dollfussovo truplo samo tri mesece. Potem ga bodo iz-kopali ter ga položili poleg dr. Seipla, ki počiva zdaj na centralnem pokopališču, v Seiplovi kapelici. V bližini sedanjega Doll-fussovega groba pa spi svoj večni sen tudi nekdanji mogočnik iz za svetovne vojne: šef generalnega štaba avstro-ogrske vojske generalni polkovnik Conrad v. Hötzen-dorf.

Po vesteh iz dunajskih vladnih krogov bo za prehodni čas do dokončne stabilizacije razmer ustanovljeno posebno mesto viso-kega policijskega uradnika, ki bo brezob-zirno likvidiral vsa vprašanja v zvezi z umorom dr. Dollfussa. Na to mesto bo po vsej priliki imenovan dvorni svetnik Sku-bel, znan po svojem medvojnem delova-nju na ravnateljstvu ljubljanske policije

Zvezni podkancelar in minister za javno varnost knez Starhemberg

Morica kancelarja Dollfussa Holzweber (zgoraj) in Oto Panetta

Theo Habicht, vodja avstrijskih emigrantov v Nemčiji in znani hujskač pri monakovskem radu v Avstriji, je bil odstavljen v zvezi s pone-srečnim pučem na Dunaju

Dunajska policija obkoljuje poslopje Ravaga, ki so se ga polastili teroristi

Zvezno vojaštvo vodi v zapor ujetje nacistične u.

Ponesrečen ameriški vzlet v stratosfero

Američani nimajo sreče s stratosfernimi baloni

New York, 30. julija. Stratosferni balon, ki se je v soboto dvignil v zrak, je padel severno od Boldredgea v državi Nebraska. Vsi trije pi-loti so skočili s padalom iz višine 2500 m ter so prileteli na zemljo živi in zdravi.

Major Kepner, stotnika Svens in Ander-son so se v soboto zarana v Rapid City (Južna Dakota) s balonom dvignili v zrak, da dosežejo stratosfero. Ta ameriški polet v stratosfero je bil že davno napovedan. Amerika ga je podvzela v rekordni obliki. Letalci so se namreč dvignili v zrak z naj-večjim balonom, ki se je doslej spustil v nadzemske višave.

Startu je prisostvovalo kakšnih 20.000 oseb. Ko je bil balon napolnjen s plinom,

Major William Kepner (na levi) in stotnik A. W. Stevens pred vzletom

so se utrgale tri vrvi, ki so bile zasidrane na zemlji. K sreči je držalo vrvi močivo, ki je imelo dovolj moči, da mu ni balon ušel, kar bi lahko postalo katastrofalno. Balon se je po startu kakor sveča ravno dvignil v vis, gledalcem pa je izginil izpred oči v severovzhodni smeri.

Letalci so imeli v gondoli vse potrebne merilne naprave, seveda tudi radio napra-ve. Iz višine 5000 m je major Kepner posle-poveljniku ameriške mornarice sporočila, da se bo skušal dvigniti v višino 23.000 m nad zemljo. Do trenutka, ko je bil poslan ta radiogram, je bila posadka v balonu čila in zdrava. Podvig majorja Kepnerja in to-varšev je financirala neka ameriška zem-ljepisna družba.

Maršal Lyautey na mrtvaškem odru

Usoda admirala Byrda

Ameriška misija na južnem tečaju je skušala te dni zamenjati admirala Byrda, ki tabori od 28. marca sam v neki snežni koči, ki je oddaljena 123 milj od glavne-ga taborišča »Little America«. Na potu pa so člani ekspedicije omagali in so se mo-rali vrniti k izhodišču.

Byrd je imel prvotno namen, ostati vso zimo v snežni koči, kjer je hotel študirati meteorološke razmere. Zdaj pa je sporo-čil po radiu, da ga muči bolezen v roki in je prosil, naj ga zamenjata dva druga člana odprave. Na ta poziv se je odpravi-lo proti Byrdovemu taborišču pet oseb čez bariero Rossovega morja. 28 milj od ta-borišča pa se je morala odprava vrniti, ker so ji delali snežni meteži prevelike ovire.

Čitajte tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Hudiča je izganjala!

Človek ne bi verjel, da je takšna reč dandanes mogoča, dejstva pa kažejo, da se je le zgodilo. Pred nekaj dnevi so orožni-ki blizu rusko-poljske meje prijeli žensko, ki je veljala v očeh prebivalstva za zakli-njalko in izganjalno hudiča. Posebno so ji zaupale preproste kmetice, ki so k nji prinašale bolne otroke. Kadar niso pom-a-gala druga sredstva, je copernica izjavila, da se je naseli v otroku hudič, ki ga je treba izgnati. In tega hudiča je babnica izganjala z dimom kopriv, ki so gorele na ognjišču.

Copernica je namreč »zdravila« svoje žrtve s koprivastimi kopelmi, ki jih je pripravila z velikanskim hrupom. Mešala je med navadne besede tudi čarodejna for-mule, s katerimi je panala ženske. Otro-ke, ki so jih prinesli k nji, da bi jih izleči-la, je držala nad gostim dimom tako dol-go, da so se zadušili. Ko se je to zgodilo, pa je izjavila materi, da je hudič v otro-ku poginil.

Orožniki so dognali, da je copernica na ta način v zadnjih letih ugonobila nad petdeset otroških življenj. Navzlic temu je ni niti ena mati ovdela. Ljudje so jo smatrali za vsemogočno in so se bali, da bo še nje udelala, če naznanijo škodo, ki jim jo je storila, drugim.

VSAT DAN ENA

Avto za vsakega. (Söndagenisse Strick)

Letalska katastrofa

Po eksploziji je letalo zgorelo: enajst smrtnih žrtev

V petek predpoldne ob 10. uri se je pri-merila pri Tuttingenu strahovita letalska katastrofa. Na zemljo je tresčilo švicarsko potniško letalo »Curtiss Condor«, ki je oskrbovalo promet na progi Curih—Stutt-gart. Pri udarcu na zemljo se je aeroplan vžgal in popolnoma zgorel.

Letalo je odletelo iz Curiha natančno ob določeni uri in se je zrušilo na zemljo iz neznanih vzrokov iznad plasti oblakov v višini 1000 m. Katastrofa se je primerila ravno nad nekim gozdom. Motor so našli približno 1 km daleč od prizorišča nesre-če. Daleč naokoli so ležali deli strlih le-talskih kril in kovinasti sestavni deli aeroplana.

Knjiga, v katero je pilot zapisoval kro-niko poleta, se je našla z naslednjo opaz-ko: »Curih ob 9. uri 25 minut: 1500 m vi-soko, jasno vreme, nič oblakov.«

V letalu je bilo po eni verziji osem, po drugi devet potnikov, posadka pa je štela pet oseb. Neki očevidec pripoveduje, da je nastala katastrofa najbrž zaradi eksplo-zije motorja v zraku. Trupla potnikov in posadke so bila strašno razmesarjena. Do-lej ni bilo mogoče ugotoviti istovetnosti vseh žrtev. Med njimi je bila tudi ženska

s triletnim otrokom.

Trenutno je sigurno, da so med žrtvami: pilot Mühlennatter, advokat Aeggli iz Curiha, gospa dr. Hammerjeva z otrokom iz Draždan, neki Schneidewind, ki je bil namenjen v Lipsko, gospodična Rechen-bergova, ki se je peljala v Berlin, dr. Otto, član neke trgovske hiše v Berlinu, Krob iz Stuttgarta, Herrsch, ki je potoval istotja, ter inž. Kümmler, ki je bil namenjen v Halle.

Katastrofa je tembolj obžalovanja vred-na, ker je znano, da so švicarske zrako-plovne družbe zelo solidna podjetja ter store vse za varnost potnikov in osebja. Vse kaže, da ne zadene družbe nobena krivda, kajti nesreča je prišla popolnoma nepričakovano in je morala nastati samo kot posledica eksplozije.

Najnovejša nakitna novost

V švici so iznašli nakitno novost: pr-stan, ki veže dva prsta hkratu. Mož, ki je poslal to novotvorijo v svet, je nedvomno bil prepričan, da se da na širši ploskvi po-staviti več draguljev, zato je tudi »izumil« siamski prstan.

Sport

Plavalni miting na Iliriji

Drevi ob 21. v kopališču.

Drevi ob 21. bodo v kopališču Ilirije zanimive plavalne tekme, v katerih bo startalo 10 najboljših plavčev našega juga, ki nas bodo zastopali na mednarodnih tekmah v Bukarešti.

Ker so med nastopajočimi sama znana imena iz našega plavalnega sporta in jim bo tudi Ilirija postavila nasproti vse najboljše, kar ima, se morajo pričakovati prav napete točke in morda tudi novi rekordi. Za zaključek mitinga bo tudi waterpolo tekma.

Podroben spored bo objavil »Slovenski Narod«.

Lahkoatletsko prvenstvo Maribora

Poverjenstvo JLAS v Mariboru je izvedlo v soboto in nedeljo na novem igrišču SK Železničarja na Tržaški cesti letošnje prvenstvo, ki je prav dobro uspelo. Naprave in tekalnice so urejene, toda še premehke, kar je tudi delno vplivalo na rezultate, ki so bili sledeči:

Tek 800 m: 1. Muraus (Z.) 2:08.6, 2. Hoffer (Rap.) 2:08.9, 3. Visnovič (Rap.) 2:10.9.

Tek 5000 m: 1. Starman (Z.) 17:08.1, 2. Kangler (Mrt.) 17:12.1, 3. Potpečan (Z.) 17:41.1.

Tek 100 m: 1. Mühleisen (R.) 11.7, 2. Monderer (R.) 11.8, 3. Venuti (Z.) 12.

Met kroglice: 1. Kleut (Mrt.) 11.93, 2. Vidic (Mrt.) 11.21, 3. Požar (Z.) 11.01.

Tek 1500 m: 1. Muraus (Z.) 4:35.1, 2. Struel (Mrt.) 4:38.8, 3. Visnovič (R.) 4:39.

Skok v daljino: 1. Mühleisen (R.) 6.21, 2. Požar (Z.) 5.85, 3. Černec (Z.) 5.77.

Met kopja: 1. Rudl (Mrt.) 45.47, 2. Kleut (Mrt.) 42.70, 3. Ribarič (Mar.) 40.18.

Skok ob palici: 1. Kokol (Mrt.) 3, 2. Heller (R.) 2.85.

Stafeta 4 krat 100 m: 1. Rapid 47.2, 2. Železničar I. 47.4, 3. Železničar II. 40.

Tek 200 m: 1. Mühleisen (R.) 24.2, 2. Jeglič I. (R.) 25.2, 3. Prusch (Z.) 25.3.

Tek 10.000 m: 1. Starman (Z.) 36:42, 2. Kangler (Mrt.) 36:49.2, 3. Hoš (Z.) 37:54.3.

Skok v višino: vl. Jeglič II. (R.) 1.55, 2. Požar (Z.) 1.50, 3. Jeglič I. (R.) 1.50.

Tek 400 m: 1. Mühleisen (R.) 55.4, 2. Hoffer (R.) 56.6, 3. Visnovič (R.) 57.3.

Met diska: 1. Požar (Z.) 29.96, 2. Vidic (Mrt.) 27.83, 3. Rudl (Mrt.) 27.62.

Met kladiva: 1. Rudl (Mrt.) 31.65, 2. Vidic (Mrt.) 30.88, 3. Verbošt (Mrt.) 20.49.

Troskok: 1. Stropnik (Z.) 12.10, 2. Požar (Z.) 12.05, 3. Jeglič II. (R.) 11.29.

Stafeta 800 krat 400 krat 200 krat 100 m: 1. Rapid (Hoffer, Mühleisen, Jeglič, Monderer) 3:45.1, 2. Železničar (Muraus, Prusch, Požar, Stropnik) 3:49.9, 3. Maraton (Seidler, Struel, Vidic, Kleut).

Sekcija ZNS. (Službeno). Drevi ob 20. seja uprav. odbora v kavarni »Evropie«. — Tajnik.

V nekaj vrstah

Med nedeljskimi prvenstvenimi tekmami je bila za nas najbolj zanimiva zagrebška

med Haškom in Gradjanskim, ki jo je — kot znano — z golom razlike odločil Hašk zase. Igra in obisk sta bila slaba in edini gol dneva je padel popolnoma slučajno. Najboljše pa je, da bo o tej tekmi razpravljali še JNS, ker je Gradjanski zaradi napake sodnika Ružića pri strelijanju enajstmetrovke vložil protest. Situacija je trenutno po izidih v Ljubljani pač takšna, da je škoda vsake zagrebške točke, najbolj pa Gradjanskemu, ki sedaj briljira na zadnjem mestu in ima še prav malo nade, da bo sploh ostal v ožjem tekmovalstvu.

Poleg velikega mitinga Haška v Zagrebu, na katerem sta bila — kot smo poročali že v ponedeljskem »Jutru« — dosežena dva nova jugoslovenska rekorda, se je vršilo v soboto in nedeljo tudi v Beogradu tekmovalje za neoficieln

prvenstvo Beograda.

Konkurenca na tej prireditvi ni bila posebno huda, saj so manjkali na startu vsi atleti iz Pančeva, kjer je glavna zaloga beograjskih sil. Kot gost je startal član subotičke Bačke Mikić, ki je med raznimi rekordnimi poskusi dosegel v troskoku zamko 13.86 (za 6 cm boljše od rekorda Miokovića). Rekord najbrže ne bo mogel biti priznan. Kleut je vrgel kroglo 13.96 in kopje 53.37 m, Mioković je skočil v daljino 6.615, sicer pa vse povprečno. Takrat, ko je Beograd zmagal nad Ljubljano, so startali še mnogi drugi.

Državna hazenska reprezentanca

ki bo te dni odpotovala na svetovne ženske igre v London, če bo dobila 30.000 Din podpore, ki jih je »baje« v ta namen nakazalo ministrstvo za telesno vzgojo naroda, je v soboto v nočni tekmi odigrala v Slov. Brodu zadnjo trening- tekmo proti močni reprezentanci Slav. Broda. Po odlični igri je državna sedmorica zmagala z 20 : 4 (9 : 1) ter prepričala številno občinstvo, da si bo v Londonu osvojila veliki naslov prvaka sveta v hazeni. Če bo denar in če Čehoslovanke ne bodo rekle drugače.

Istočasno s kolesarskimi dirkami za prvenstvo dravske banovine na progi Maribor oziroma Celje — Ljubljana je bila tudi

dirka za prvenstvo savske banovine

na 100 oziroma 50 km od Podsuseda do Krapine oziroma do Proslavja (za juniorje) in nazaj do Podsuseda. Startalo je vsega nad 30 vozačev. Zmagovalec v seniorski skupini, znani Stjepan Grgac, član kluba »Zagreb 1887« je prevozil 100 km v času 2:58:35. Prvi junior, Železničar Vrpka, je vozil 50 km 26:44.

Moštvo SK Celja je v nedeljo gostovalo v Laškem in prijateljski tekmi proti tamošnji enajstori in izgubilo s 4 : 7. Celjani so nastopili z več rezervami in igrali zelo ležerno in neenotno.

Društvo sportnih prijateljev v Ljubljani je prejelo zahvalno pismo ministra dr. Angelinovića za pozdravno brzojavko, ki mu jo je odposlalo s svojega ustanovnega občnega zbora dne 12. t. m.

Anglija je v nedeljo v Londonu v tradicionalnem vsakoletnem lahkoatletskem matchu porazila Francijo s 66 in pol točke proti 53 in pol.

V večrajšnjem dubli finala

za Davisov pokal

sta Američana Lott in Stofen porazila Angleža Leeja in Hughesa 7 : 5, 6 : 0, 4 : 6, 9 : 7. Anglija vodi 2 : 1. Danes čista odigrana poslednja dva singla.

V nedeljo je bila zaključena velika kolesarska dirka

»Tour de France«.

V zadnji 23. etapi je zmagal Belgijec Maes, skupni zmagovalec pa je Francoz Magne v času 147:13:58. Po državah je prvi Francija, nato pa sledijo Italija, Španija in Nemčija.

Koturaški podsavez Ljubljana. Redna seja upravnega in tehničnega odbora bo drevi ob 20. v posebni sobi pri Amerikancu. Člani tehničnega odbora naj se sigurno udeležijo zaradi nedeljske izbirne juniorske dirke.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ne bo treninga za ligo skupino. Zaradi nedeljske tekme naj pridejo od 17.30 dalje: Lovar, Sinkovic, Molc, Legović, Pišek I. in II., Šamberger, Tavčar, Pupo, Calcar, Petelin, Petrič.

SK Zalog. Drevi ob 18. dalje obvezen trening za vse igralce. Po treningu sestanek članov zaradi sportnega dneva.

TKD Atena. Danes ob 18. trening.

Radio

Torek, 31. julija.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 19: Otroški kotiček (Manca Komanova). — 19.30: Jadrano letalstvo — modri sport (inž. Boris Cijan). — 20: Drugi sonetni večer gg. Trosta in Svetla. — 20.45: Vokalni koncert ge. Herte Kralj. — 21.15: Klavirska harmonika (gosp. Breznik). — 22.10: Čas, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sreda, 1. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 19: Bogovi starih Slovanov (Fr. Terseglav). — 19.30: Literarna ura: Revijalni pregled (Podbevšek). — 20: Oktet »Ljubljanskega Zvonca«. — 20.40: Radio - orkester. — 21.30: Kvartet mandolin. — 22: Čas, poročila, harmonika pri nas in drugod (plošče).

BEograd 18.30: Lahka glasba. — 19.10: Orkester. — 20: Prenos iz Ljubljane. — 23: Plesna glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.30: Godalni kvartet. — 20: Koncert iz Ljubljane. — 22.15: Plesna glasba. — PRAGA 19.40: Svicarska glasba. — 20.30: Svicarski večer. — 22.15: Plošče. — BRNO 19.40: Klavirski koncert. — 20.30: Program iz Praga. — VARSAVA 20.12: Operetna glasba na ploščah. — 21.12: Peemi. — 22.15: Lahka glasba. — DUNAJ 12: Plošče. — 18: Koncertna ura. — 19.45: Orkestralni koncert. — 21.30: Z morja. — 22.50: Nočni koncert. — BERLIN 20.30: Vojaška godba. — 21: Orkestralni koncert. — 22.50: Zaba-

ven program. — KÖNIGSBERG 20.30: Prenos iz Berlina. — 21: Opera glasba. — 22.30: Nadaljevanje koncerta. — 23: Ples. — MÖHLACKER 20.30: Program iz Berlina. — 21: Peemi. — 23: Simfonični koncert. — 24: Lahka glasba. — BUDIMPESTA 17: Kitare. — 19.25: Pevski in klavirski koncert. — 20.15: Prenos promenadnega koncerta. — 22.45: Jazz. — 23.20: Ciganeska kapela.

RODITELJI!

Otroku, ki pohaja šolo, dajte, ako je slaboten, da poučije vsak dan »jutraj in zvečer malo žličico okusnega »Energina«, za jačjenje krvi, živcev in teka. Deča, ki redno jemlje »Energina«, ima dober tek in je odporna zoper vsa obolenja. »Energina« za jačjenje krvi, živcev in teka dajte dekletu med 10 in 17 leti, ako je slabotno. To je prehodna dekliska doba ko se mora vsako dekle okrepiti. »Energina« dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka. »Energina« dajte vsakemu članu rodbine, ki je malokrven.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah v steklenicah po pol litra; 1 steklenica Din 35.

Reg. S. br. 19147-33

Za rudnik

kupimo 25

dobro ohranjenih rudniških vozičkov

z valjastimi ležaji, kolosek 600 mm, vsebina 0,42 m³, maksimalna višina 1100 mm, maksimalna širina 730 mm. Ponudbe je poslati na naslov:

Zaječarsko industrijsko udruženje, Zaječar

6556

INSERIRAJTE V »JUTRU«

Zahvala

Vsem, ki so nam v teh težkih dneh trpljenja našega draga pokojnika stali ob strani, predvsem gg. zdravnikom za njihov trud, častitim gg. duhovnikom za zadnjo tolažbo in spremstvo na njegovi zadnji poti, daljem vsem darovalcem krasnega cvetja, Sokolu, Veteranskemu društvu v Ptuj in vsem, ki so na katerikoli način izrazili svoje sožalje, srčna hvala!

Ptuj, dne 30. julija 1934.

Rodbina CARLI.

SOKOLSKO DRUŠTVO DOMŽALE naznanja vsem bratom in sestram, da je preminul

Šetina Egidij

starosta domžalskega Sokola

Pogreb se bo vršil v Črnomlju v torek ob 1/4. popoldne. Blagega pokojnika ohranimo v trajnem in častnem spominu.

Domžale, dne 30. julija 1934.

6561

POTRITI JAVLJAMO ŽALOSTNO VEST
DA NAS JE NAŠ DOBRI RAVNATELJ
GOSPOD

EGIDIJ ŠETINA

29. JULIJA / VDAN V VOLJO BOŽJO
ZA VEDNO ZAPUSTIL

BLAGEGA OČETOVSKEGA
PREDSTOJNIKA OHRANIMO VEDNO
V HVALEŽNEM SPOMINU

JARŠE, DNE 30. JULIJA 1934

URADNIŠTVO
INDUSTRIJE PLATNENIH IZDELKOV
JARŠE

INDUSTRIJA PLATNENIH IZDELKOV
D. Z O. Z., JARŠE

JAVLJA ŽALOSTNO VEST
DA JE NJEN RAVNATELJ / GOSPOD

EGIDIJ ŠETINA

DNE 29. JULIJA OB 1/4. 11 DOPOLDNE
BOGU VDANO PREMINUL

POGREB BLAGOPOKOJNEGA SE BO
VRŠIL V TOREK, DNE 31. JULIJA 1934
OB 1/4. 4 POPOLDNE V ČRNOMLJU

ZVESTEMU IN SKRBNEMU
RAVNATELJU
OHRANIMO ČASTEN SPOMIN

JARŠE, DNE 30. JULIJA 1934

